

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

اتم کال، نهه اونیایمه کڼه د ۱۳۹۳ کال د لړم میاشت

به آینده نزدیک خوشبین هستیم

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کېږي څو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تمامېږي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: محمد عارف سالک، ذبیح الله فیاض و امان الله عتیق

مدیر مسوول: یما عفیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مسوول چاپ و توزیع: سید جعفر ایوبی

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې گڼې مطالب

ایجاد دفاتر مشترک تجارتي به هدف رفع ...

د افغانستان د بانکداری قانون

اولین تحفه اهدا شده به رئیس جمهور اسلامی...

حجم معاملات تجارتي افغانستان و پاکستان در...

د هېواد د طبیعي زیرمو پټ ځواک او ننگونې

په غور ولایت کې د افغانستان بانک د نمایندګۍ...

بررسی نقش صنعتی سازی در توسعه اقتصادی...

روند و چگونګی تطبیق اقتصاد بازار در افغانستان

به آینده نزدیک خوشبین هستیم

بهره گیری از منابع و فرصت های خودی ضامن...

دنړۍ اقتصادي خبرونه

تدویر نمایشگاه مشترک محصولات افغانستان و...

د اقتصادی فعالیتونو خوندیتوب

روند سرمایه گذاری چین در افغانستان و دستاورد...

د افغانستان د بشري پرمختګ په وړاندې خنډونه

ایجاد دفاتر مشترک تجاری به هدف رفع مشکلات تجار افغان از ناحیه ترانزیت

افغانستان کشوریست که حد اکثر کالا های مورد نیاز خود را که عمدتاً مواد غذایی و سوختی بخش بزرگ آنرا تشکیل میدهد، از کشورهای همسایه بخصوص جمهوری اسلامی پاکستان تأمین می نماید. در این میان مشکلات ترانزیتی یکی از جمله موضوعاتی است که تجار افغان به آن دست و گریبان می باشد.

ایجاد موانع و مشکلات ترانزیتی بر روی انتقال کالا های وارداتی تجار افغان در بنادر کشورهای همسایه به ویژه پاکستان یک مشکل جدی تلقی می شود که این امر نه تنها باعث افزایش قیمت ها شده و قدرت خرید مردم عام را کاهش میدهد، بلکه روند سرمایه گذاری و روابط اقتصادی بین دو کشور را نیز صدمه میزند.

جلالتماب محترم رییس جمهوری اسلامی افغانستان در سفر اخیر که به پاکستان داشتند، در پهلوی سایر موارد

حیاتی به نکته بسیار مهم که چگونگی کار عملی اتاق تجارت مشترک افغانستان - پاکستان است، اشاره نمود، زیرا در صورت کار مشترک اتاق تجارت هر دو کشور روابط مستقیم در عرصه تجارت و ترانزیت ایجاد شده و باعث منفعت دو جانبه خواهد شد

با دریافت راه حل مناسب به مشکلات ترانزیتی تجار افغان، کالا های مورد نیاز کشور به آسانی انتقال یافته زمینه سرمایه گذاری بیشتر فراهم شده و روند تجارت و انکشاف اقتصادی بیشتر تقویت خواهد شد که در نتیجه عواید ملی افزایش یافته که این امر میتواند به ثبات اقتصادی کشور ما مفید واقع شود. ■

د افغانستان د بانکداری قانون

- د متوالي رپوټ او د عمل برنامه اته پنځوسمه ماده:
- (۱) متوالي مکلف دی د اړوند بانک د موجودو او راتلونکو مالي شرایطو رپوټ چې د هغو شتمنیو د مبلغ د ارزونې چې د بانک د احتمالي انحلال په پایله کې لاسته راځي، برابر او د افغانستان بانک ته یې تسلیم کړي. متولي کولای شي رپوټ د بهرني بررس په همکارۍ برابر کړي.
- (۲) د متولي رپوټ د عمل له یوې وړاندیز شوې برنامې سره یوځای وي چې له لاندې اقداماتو څخه راپیدا شوې گټې او لگښتونه تر غور لاندې نیسي:
- ۱- د عمل د اصلاحی برنامې د اجراء له لارې د قانون تطبیقولو ته د بانک راگرځول.
 - ۲- د دې قانون په یو شپېتمه ماده کې د درج شوي حکمونو مطابق د بانک بیا رغول.
 - ۳- د دې قانون د دوه شپېتمې مادې د حکم مطابق د داوطلبانه انحلال اجراء کول او یا د دې قانون د درې شپېتمې مادې د حکم مطابق د بانکي جواز لغو
- کول او د بانک اجباري انحلال.
- ۴- د بانک پر خلاف د ورشکسگۍ د اقداماتو پیلول.
- استمهال نهه پنځوسمه ماده:
- د د افغانستان بانک کولای شي د لزوم په صورت کې د هغه بانک چې ورته متولي انتصاب شوی دی، په بانک کې د عمومو سپارنې او پانگه اچونې، په جلا شوو امانتي حسابونو کې له سپارنو او پانگې اچونو پرته، کلا یا قسما زیات نه زیات دریو میاشتو پورې تړلي اعلان کړي. پدې شرط چې نیول شوي اقدامات، د د افغانستان بانک د غوښتنې مطابق، د سپارنو او پانگې اچونو تقریبي ارزښت له هغې ټکټانې سره چې د استمهال له مودې د مخه یا یې په بهیر کې په هغه پورې تعلق مومي، وساتي.
- د متولیت تېرېدل (انقضاء)
- شپېتمه ماده:
- (۱) متولیت په لاندې حالاتو کې منقضي کیږي:
- ۱- په هغه صورت کې چې د متولیت دوره، د هغه د تقرر د تصمیم مطابق یا
- د متوالي د تمديد په وروستۍ دورې کې پای ته ورسېږي:
- ۲- په هغه صورت کې چې د دافغانستان بانک د هغه د متولیت د دروې په انقضاء تصمیم ونیسي.
- ۳- په هغه صورت کې چې د کمېسیون لخوا د دې قانون د دوه اویایمې مادې د حکم مطابق، د تصفیې مدیر انتصاب شي.
- (۲) متولي مکلف دی، د دې مادې د (۱) فقرې په (۱ یا ۲) جزء کې د درج شوو حکمونو مطابق د متولیت د ټاکل شوې مودې په انقضاء سره، د بانک د چارو مشري او د هغه شتمنۍ، دفترونه او سندونه د بانک عامل هیئت ته وسپاري. □

اولین تحفه اهدا شده به رئیس جمهور اسلامی افغانستان به د افغانستان بانک تحویل داده شد

در محفل تسلیم دهی تحفه مذکور
محترم نورالله دلاوری رئیس گل د
افغانستان بانک، محترم خان افضل هده
وال معاون اول و محترم الحاج عیسی
خان طراب معاون دوم د افغانستان بانک،
محترم شجاع محمد امل رئیس منابع
بشری اداره امور و تعدادی از نمایندگان
رسانه های اطلاعات جمعی حضور
داشتند.

در ابتدای این محفل محترم نورالله

جانبه، دیدار و گفتگو نمود. در جریان
سفر، یک عدد مودل قصر به شکل مربع
ساخته شده از طلا که در بین آن درخت
خرما مزین شده است از جانب محترم
خالد بن بندر امیر ریاض به جناب ایشان
طور تحفه اهدا گردید که بر اساس
هدایت شفاهی مقام عالی جهت
نگهداری در جنب دارایی های دولت
جمهوری اسلامی افغانستان به خزانه د
افغانستان بانک تسلیم داده شد.

جلالتماب محترم داکتر محمد اشرف
غنی رئیس جمهور اسلامی افغانستان در
اولین سفر شان به خارج از کشور جهت
ادای مراسم حج عمره در راس یک
هیئت عالی رتبه دولتی بتاريخ ۳ عقرب
۱۳۹۳ عازم عربستان سعودی شدند.
محترم داکتر محمد اشرف غنی بعد از
مراسم حج عمره، با ولیعهد عربستان
سعودی و شماری از مقامات عالی رتبه
آن کشور در مورد گسترش روابط دو

محترم خالد بن بندر امیر ریاض به جلالتماب محترم داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهور اسلامی افغانستان در جریان سفر شان به عربستان سعودی طور تحفه اهدا گردیده بود بر اساس هدایت شفاهی ایشان جهت نگهداری در جنب دارایی های دولت به خزانه داری کُل د افغانستان بانک تسلیم داده میشود. این تحفه با ارزش، جزوی ذخایر معنوی و تاریخی کشور ما محسوب میگردد. بعداً سند تسلیمی تحفه مذکور از جانب خزانه دار کُل د افغانستان بانک و رئیس منابع بشری اداره امور مقام ریاست جمهوری به امضا رسید و تحفه نامبرده بعد از تسلیمی به موزیم د افغانستان بانک انتقال داده شد.

قابل ذکر است که در گذشته نیز محترم داکتر محمد اشرف غنی که تصدی وزارت مالیه را در دولت انتقالی اسلامی افغانستان به عهده داشت، یک قاب ساعت مردانه رولکس را که از طرف پادشاه عربستان سعودی برایش اهدا شده بود به د افغانستان بانک جهت حفظ و نگهداری تحویل نموده بود که در موزیم د افغانستان بانک به نمایش گذاشته شده است. ■

به مناسبت های مختلف برای شان اهدا شده است و آنها این تحایف را در جمع دارایی های دولت تسلیم د افغانستان بانک نموده اند و همچنان مدال های که در مراحل مختلف تاریخ افغانستان بنابر شجاعت و روحیه وطن دوستی و از خود گذری به اشخاص و افراد اهدا می شد، به نمایش گذاشته شده است که هویت و تاریخ ما را تصریح میکند. این تحفه نیز در این موزیم نگهداری و به نمایش گذاشته می شود.

متعاقباً محترم شجاع محمد امل رئیس منابع بشری اداره امور طی صحبت هایش گفت که به تداوم و سلسله تحویلی دهی تحایف مقامات عالی رتبه و رجال برجسته دولتی، اینک یک مودل قصر مربع، ساخته شده از طلا که در بین آن درخت خرما وجود دارد و از طرف

دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک طی سخنرانی افتتاحیه گفت که تحایف اهدا شده از طرف سران دول و کشورهای دوست دارای ارزش های مادی و معنوی اند. تسلیم دهی این تحفه به د افغانستان بانک نشاندهنده فرهنگ ارزشمندی است که روحیه از خود گذری به نفع جامعه و دولت وحدت ملی را تقویت بخشیده و سبب ترویج این فرهنگ در جامعه می گردد.

محترم رئیس کُل د افغانستان بانک پیرامون حفظ و نگهداشت تحایف رجال برجسته دولت صحبت نموده افزود که چند قبل موزیم د افغانستان بانک که نشاندهنده سیر سکه و بانکونوت در افغانستان می باشد و در کنار آن تحایف رجال برجسته دولتی که از جانب سران دول و کشورهای دوست

حجم معاملات تجارتي افغانستان و پاکستان در آینده نزدیک به ۵ میلیارد دالر میرسد

استفاده از مسیر ترانزیتی افغانستان بیش از ۳ میلیارد دالر به کشور های آسیایی میانه صادرات دارد. اما در مقابل پاکستان شرایط سخت گمرکی و ترانزیتی را برای تاجران افغانی وضع نموده است که در این مورد همواره سکتور تجارتي افغانستان در وضعیت خوبی قرار ندارد و مشکلات زیادی را متحمل میشوند. باید گفت که در رابطه به رفع مشکلات و ایجاد سهولت برای تاجران هر دو کشور اولین توافقنامه تجاری در دهه شصت میلادی بنام توافقنامه ITT بین افغانستان و پاکستان امضا شد و بعداً چندین تفاهمنامه میان افغانستان و پاکستان در زمینه مبادلات تجاری به امضا رسید که با وجود هم مشکلات ترانزیتی تاجران افغانی حل نشد و کالا های تجاری افغانها آنطرف مرز

»

این اساس، تراز تجارتي میان افغانستان و پاکستان با گذشت هر سال در افزایش بوده است. این تراز از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۱ از ۵۰۰ میلیون به ۲.۵ میلیارد دار رسید و در شرایط کنونی با عملی نمودن توافقات عقرب سالروان حجم معاملات میتواند به ۵ میلیارد دالر افزایش یابد. باید گفت که این روابطه یک طرفه نیست بلکه پاکستان نیز برای دستیابی به منبع انرژی و بازار های پر ظرفیت در آسیایی میانه عبور از مسیر ترانزیت افغانستان نیاز دارد و همچنان پاکستان برای کالا های تولیدی خود ضرورت به مواد خام دارد و این شرایط نوع پیوند میان دو کشور را به وجود می آورد. افغانستان همواره آسانترین شرایط گمرکی و ترانزیتی در اختیار تاجران و ترانسپورت حامل اموال تجاری آنها قرار داده است. پاکستان با

روابط افغانستان و پاکستان در طول سالها نامتعادل و نامتعارف تجارتي بوده است. چون افغانستان یک کشور محصور به خشکه است، برای تأمین نیازمندی های خود و دستیابی به آبهای آزاد جهانی، نیاز به تعامل با کشور های همسایه مانند پاکستان دارد. پاکستان همسایه جنوبی و شرقی ماست، کشوریست که چندین بندر آبی دارد، افغانستان برای اتصال به نقاط تجارتي جهان مجبور است تا به بنادر آبی پاکستان بپیوندد از سوی دیگر افغانستان بعد از سه دهه جنگ ضرورت مبرم برای تأمین ضرورت های داخلی بخصوص مواد غذایی و خوراکی دارد و این شرایط در طول سالهای گذشته بازار مناسبی را برای تولیدات داخلی پاکستان در افغانستان به وجود آورده است. بر

متوقف شده اند که ملیون ها دالر خساره را متحمل گردیدند. سال قبل جهت رفع مشکلات تجاری و ترانزیتی اتاق مشترکی تجارت افغانستان و پاکستان روی منافع مشترک شان ایجاد شد اما نتایج موثری را بیار نیاورده است. با استقرار حکومت وحدت ملی افغانستان و سفر ماه عقرب سال ۱۳۹۳ جلاتماب محمد اشرف غنی رییس جمهوری اسلامی افغانستان به پاکستان و تلاش در راستای افزایش روابط اقتصادی، بهبود تجارت ترانزیتی و جلب سرمایه گذاران پاکستانی به افغانستان در آینده نزدیک شاهد نتایج ملموس خواهیم بود.

دراین سفر محترم رییس جمهوری افغانستان را ۳۵ تن از تاجر ملی همراهی می نموده اند. مسوولین اتاق تجارت و صنایع افغانستان روز دوشنبه طی یک نشست خبری در کابل گفتند که تعهدات منعقد شده تجاری میان افغانستان و پاکستان در این سفر تا یکماه دیگر عمل خواهد شد.

محترم عتیق الله نصرت رییس هیئت عامل اتاق تجارت و صنایع افغانستان گفت. دراین سفر توافقات اقتصادی سه جانبه روی مسایل تجاری، ترانزیتی و سرمایه گذاری و همچنان شمولیت کشور تاجیکستان در تفاهمنامه، زیرا کالا های تجاری پاکستان به کشور تاجیکستان از مسیر افغانستان عبور می نماید و بخش دیگری آن نظارت و پیگیری دوامدار از توافقات امضا شد که تا یکماه آینده جزئیات آن عملی خواهد شد، بر اساس موافقتنامه سه جانبه

بین افغانستان، پاکستان و تاجیکستان جوانب مکلف اند تا یک و نیم ماه دیگر مشکلات بخش ترانزیتی حل خواهد شد و تا سال (۲۰۱۸) باید تمام واردات و صادرات این دو کشور به ارزش ۵ ملیارد دالر برسد و بر همین اساس وسایل ترانسپورتی افغانی جهت حمل و نقل میتواند تا بندر واگه و بندر آبی کراچی آزادانه رفت و آمد نماید همچنان از جانب افغانستان به سرمایه گذاران پاکستانی و افغانهای که در آنطرف مرز سرمایه گذاری نموده اند وعده سپرده شد که تمام سهولت های سرمایه گذاری مانند زمین، برق، امنیت کافی و غیره در شیرخان بندر و حیرتان برایشان مساعد نماید. سفر تاجران افغانی در پاکستان در راستای افزایش روابط اقتصادی بهبود تجارت ترانزیتی بین دو کشور و جلب سرمایه گذاران پاکستانی به افغانستان حایز اهمیت زیادی برای هر دو کشور و منطقه است. زیرا در نشست کاری تاجران افغانی و پاکستانی مشکلات فراراه تجارت و ترانزیت افغانستان در پاکستان به صورت جدی مطرح گردید که جانب پاکستان برای رفع مشکلات موجود تجاری افغانی تعهدات صورت گرفت. به باور اتاق تجارت و صنایع افغانستان در حال حاضر اموال تاجر افغانی که از طریق بندر کراچی وارد می شود، در طی مراحل گمرکی آن تاخیر صورت میگیرد که باعث پرداخت مصارف بیشتر برای تاجر افغانی میشود و در تفاهمنامه که میان مقامات هر دو کشور امضا

گردید ۹۵ درصد اموال تجاری افغانستان در بندر کراچی از بازرسی های امنیتی معاف میشود.

همچنان ویژه یک ساله برای تاجران و کارمندان شرکتهای وارداتی و صادراتی از طرف هر دو کشور قابل اجرا گردد، تمام سیستم های گمرکات هر دو کشور کمپیوتری و به انترنت وصل می گردد تا مشکلات در مورد راه به اسرع وقت مرفع نماید. قابل یاد آور است که در پروسه طی مراحل اسناد تجاری از تاجر افغان بعد از این جواز نامه سرمایه گذاری خواسته نمی شود و از بیروکراسی جلوگیری می شود. ایجاد یک کمیسیون مشترک جهت نظارت امور ترانزیتی و جلسات سالانه تاجر هر دو کشور جمع کشور تاجیکستان شامل توافقات می باشد.

پاکستان وعده سپرد تا سالانه برای ده نفر از کارمندان بخش تجارت افغانستان امکانات تحصیل در پوهنتون لمیس پاکستان به مصرف یک ملیون دالر مهیا گردد. بندر غلام خان که تنها برای وارد نمودن سمت اجازه داده می شد بعد از امضا موافقتنامه بروی همه کالا ها بطور دو طرفه باز می باشد.

آگاهان به این باور اند که با امضای توافقات فوق و ایجاد سرمایه گذاری ها و پارک های صنعتی در ولایت کندز و ولایت فاریاب، فعال شدن بندر غلام خان، رفع موانعی ترانزیتی، وضع واردات و صادرات افغانستان به سطح قابل ملاحظه بهبود می یابد و ایجاد شغل به هزاران تن در این راستا مساعد خواهد شد. □ بایانی

دهیواد طبعي زیرمې پټ خواک او ننگونی

ټیټوالي کې مهمه ونډه او اغیزمن رول
لوبولی شي.
عبدالحفیظ شاهین
اخیسته: بي بي سي

رېښتیا هم که په سمه توګه د افغانستان
استخراجې صنایع اداره او په دې برخه
کې یو اوږد مهاله پرمختیایي پروګرام
په لاره واچول شي، هېواد به مو د
مرستې له اړتیا څخه وژغورل شي.

د افغانستان د راتلونکې لپاره د عینکو
پروژه بنسټیز ارزښت لري که دا پروژه
په سمه توګه اداره شي کولای شي په
راتلونکې کلونو کې ټولنیزې او سترې
اقتصادي ګټې رامنځ ته کړي او که په
سمه توګه اداره نشي نو امنیت او
اقتصادي پراختیا به تر جدي اغیز لاندې
راولي او په بهرنیو پانګه اچونو باندې
چې په راتلونکې کې ورته ډېره اړتیا
لیدل کیږي، ناوړه اغیزه پریري.

له بلې خوا په دې ورستیو کې په کاني
توکو کې کرومیت ډیر ارزښت موندلې
ده، له دې امله چې دغه مواد له تودوخي
سره ډیر مقاومت لري او د وسلو په
جوړولو کې ترې کار اخیستل کیږي.

د کان کیندنې په برخه کې د عمومي
پوهاوی کچه باید لوړه او پدې برخه
کې سالم پانګوال وهڅول شي خو د
کانونو د کیندلو چارې په فنې ډول پیل
او د کور په دننه د کاني توکو د
پروسس لپاره زمینه برابره شي، ځکه د
هېواد مهم او اوږد مهاله صادرات کاني
توکي دي چې د دولت له عوایدو سره
مرسته او د هېواد په اقتصادي او صنعتي
پراختیا کې او د بې کارۍ د کچې په

له ۲۰۱۴ کال څخه وروسته که چیرې د
افغانستان اقتصادي حالت ته وکتل شي،
ډیرې ارزښت لرونکې شتمنۍ یې د پټول
سترې زیرمې او منرالونو انګیرل کیږي.

افغانستان سره په ۲۰۱۰ میلادي کال
کې د ۷.۱۵ ملیارده ډالره په ارزښت
بهرنۍ مرسته شوې وه چې د GDP له
نږدې ۱۰۰ سلنې سره برابره وه، وروسته
له هغې څیړنې په لاره اچول شوي خو
د هېواد د عایداتو د کچې د لوړولو
لپاره لارې چارې وموندل شي او په
راتلونکې کې افغانستان د مرستو له اړتیا
څخه وژغوري.

د هېواد لږ نادره زیرمې لکه اوسپنه،
مس، سره زر، تیل، کرومیت، یورانیم
او داسې نور ګڼل کیږي چې لږ تر لږه
۳ ترلیونه ډالره عاید لري، ویل کیږي
چې په راتلونکو کې به د افغانستان
بودجوي اړتیاو ته، کان کیندنه او له
کان کیندنې څخه تر لاسه شوي عواید
ځواب ووايي.

د ملي عایداتو لپاره په بالقوه ډول دوه
کانونه مهمې سرچینې پیژندل شويدي چې
یو یې په لوګر ولایت کې د عینکو د
مسو زیرمه او بله یې په بامیان ولایت کې
کې د حاجې ګګ د اوسپنو زیرمه ده.

د نړیوال بانک په وینا له دې زیرمو
څخه تر لاسه شوي عواید کولای شي
تر ۲۰۳۱ کاله پورې په اوسط ډول
هر کال ۹۰۰ ملیونه ډالر تولید کړي. په

په غور ولایت کې د افغانستان بانک د نمایندګۍ نوې ودانۍ د یوې غونډې په ترڅ کې پرانېستل شوه

د روان کال د لړم په ۸ نېټه، په غور کې د افغانستان بانک د نمایندګۍ نوې ودانۍ د یوې شاندارې غونډې په ترڅ کې په رسمي توګه پرانېستل شوه.

د غونډې په پیل کې د افغانستان بانک د لویډیځ سیمه ایز زون آمر ښاغلي انور شاه یوسفی د خپلو خبرو په ترڅ کې وویل چې له ۱۳۸۱ کال څخه مخکې بانکونه او د هېواد نورې اقتصادي برخې په ډېر بد حالت کې قرار درلوده او د هېواد ټول حیاتي سکتورونه د نابودۍ په حال کې و، د دولت په مهمو برخو کې فني او مسلکي کارکوونکي شتون نه درلوده، همدا ډول د افغانستان بانکي نظام هم په ډېر ګډوډ وچ حالت

په دې غونډه کې د هغه ولایت یو شمېر لوړ پوړی چارواکو په غور ولایت کې د بانکونو د اړتیا او فعالیت، د بانکوالۍ د کلتور د دودیدو او د هغه د محصولاتو په هکله هم خبرې وکړې.

په دې غونډه کې د غور ولایت ښاغلي سرپرست والي، د ولایتي شورا رئیس، د افغانستان بانک د لویډیځ سیمه ایز زون آمر ښاغلي انور شاه یوسفی، د هغه ولایت ښاغلي مستوفي، د غور ولایت د دولتي ادارو رئیسانو او آمرینو، د سوداګریزو بانکونو کارکوونکو، د مدني ټولنو فعالینو، صرافانو او د هغه ولایت د پولي خدماتو وړاندې کوونکو او د ډله ایزو رسنیو استازو ګډون درلوده.

د غونډې په پای کې، په غور ولایت کې د افغانستان بانک د نمایندګۍ نوې ودانۍ د پټۍ په پرېکولو سره پرانېستل شوه. ■

کې واقع ؤ چې په قلمي او لومړنیو سیستمونو سره یې بانکي خدمتونه وړاندې کول، له نېکه مرغه د ۱۳۸۱ کال څخه راپدېخوا او د موقتې ادارې په رامنځ ته کیدو سره د ظرفیت جوړونې او بیا رغونې په برخه کې کولې ګامونه پورته شول، بیا رغونه د کارکوونکو د بشپړتیا او د ظرفیت لوړونې، د مدرن او عصري وسایلو د تجهیز په کچه پیل شوه، محاسبوي سیستمونه په نړیوالو معیارونو سمبال شو.

ښاغلي یوسفی زیاته کړه چې په مرکز او ولایتونو کې په عصري او بنسټیزه توګه د افغانستان بانک د نمایندګیو بیا روغونه او په نوې بڼه جوړنه د دې بانک یو له مهمو کړنو څخه شمېرل کېږي. اوس مهال په مرکز او ولایتونو کې د افغانستان بانک ټولې نمایندګۍ په عصري وسایلو، تجهیزاتو او نړیوالو معیاري سیستمونو سمبال شوي دي چې د افغانستان بانک له مرکز سره وصل دي، اوس مهال بانکونه کولای شي خپلو مشتریانو ته په کم لګښت او په کم وخت کې روڼ او ښه خدمتونه وړاندې کړي.

ښاغلي یوسفی د خپلو خبرو په ترڅ کې وویل چې په غور ولایت کې د افغانستان بانک نمایندګۍ له ۱۳۴۴ کال څخه راپدېخوا بانکي خدمتونه وړاندې کوي چې په دې وروستیو کې د نوي کابل بانک او باختر بانک نمایندګیو هم د غور ولایت په مرکز د فیروز کوه په ښار کې په فعالیت پیل کړی دی، په غور ولایت کې دم ګړۍ د افغانستان بانک ۱۵ د پولي خدماتو وړاندې کوونکي او ۸ جواز لرونکي صرافۍ فعالیت کوي او د دې ټولو په څنګ کې تر اوسه پورې په بانکونو کې ۲۰ زره بانکي حسابونه پرانېستل شوي دي او هر ورځ په اوسط ډول زر پیرودونکي د بانکي خدمتونو له ګټې څخه برخمن کېږي او غور ولایت به په راتلونکي کې د سوداګریزو بانکونو د نمایندګیو او د پولي خدماتو د نورو مؤسسو ګوربه وي.

بررسی نقش صنعتی سازی در توسعه اقتصادی شرق آسیا

آن وابسته به انتخاب یکی از سه طریق فوق است.

باید گفت که در این صورت در واقع از دخالت دولت حمایت می‌شود؛ با این توجیه که موجب رشد سریعتر می‌شود. این دخالت‌ها نه بخاطر افزایش کارآیی، تخصیص منابع یا تغییر در توزیع درآمد و ثروت به نفع گروه‌های کم درآمد، بلکه به هدف بلند بردن سطح تولید طراحی می‌گردد.

اوج گیری اقتصادی-اجتماعی کشورهای شرق آسیا و جنوب شرقی آسیا با تکیه بر صنعتی شدن و توسعه صادرات صنعتی یکی از پدیده‌های

اداره و هدایت دولت)،

۳. سمت گیری سنجیده بخش صنعت به سمت صادرات (ترکیبی از برنامه ریزی ارشادی و کمک‌های مستقیم و غیرمستقیم دولتی).

استراتژی‌های صنعتی سازی، در عمل مایل به بالا بردن سطح تشکیل سرمایه، دستیابی به فناوری‌های نوینی که اغلب سرمایه بر هم می‌باشند و به دنبال آن ترغیب رشد چند منطقه بزرگ شهری هستند. گسترش شهرنشینی و در پیش گرفتن استراتژی صنعتی شدن به همراه هم روی می‌دهند. دخالت دولت در تعقیب اهداف، غالباً زیاد است، اما شکل

صنعتی شدن یکی از بارزترین ویژگی‌های جهان امروز به شمار می‌رود که در صنعتی سازی، تأکید بیشتر بر توسعه است، اما ابزار دستیابی به توسعه را می‌توان گسترش سریع بخش صنعت شمرد و در آن شتاب نرخ کلی رشد تولید ناخالص داخلی مورد توجه قرار دارد. رسیدن به صنعتی شدن از سه طریق قابل حصول می‌باشد:

۱. تولید کالاهای مصرفی صنعتی عمدتاً برای بازارهای داخلی (پشت دیوارهای بلند تعرفه‌ای)،
۲. تأکید بر توسعه صنایع تولید کننده کالاهای سرمایه ای (معمولاً تحت

محمد اتل تاج

عضو آمریت عمومی نظارت امور مالی

منابع

الف- کتاب‌ها:

۱. توسعه اقتصادی در جهان سوم؛ مایکل تودارو؛ ترجمه غلام علی فرجاد، ۱۳۸۶.
۲. مقدمه ای بر جغرافیای صنعت؛ حسن قره نژاد؛ انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان.
۳. تکنولوژی و توسعه در سومین انقلاب صنعتی؛ رافائل کاپلینسکی و چارلز کوپر؛ ترجمه جمشید زنگنه، تهران، وزارت امور خارجه، ۱۳۷۱.
۴. الگوهای تاریخی صنعتی شدن؛ تام کمپ؛ ترجمه محمد ابراهیم فتحی و لیلایی؛ تهران، نی، ۱۳۷۹.
۵. ابزارهای توسعه صنعتی، تداوم و گسست؛ هوشنگ میراحمدی؛ علیرضا طیب؛ تهران، شیرازه، ۱۳۷۷.

ب- مقالات:

۶. «تجربه توسعه صنعتی در جهان»؛ حسن خسروی؛ ماهنامه مهندسی، اقتصادی و خبری پیام فردا.
۷. «بررسی و مقایسه تطبیقی عوامل موفقیت در توسعه صنعتی و فناوریانه برخی کشورهای تازه صنعتی شده شرق آسیا»؛ سید رضا سلامی؛ ماهنامه مهندسی، اقتصادی و خبری پیام فردا.

ج- وبسایت‌ها:

www.daneshnamehroshd.ir

شده به دلیل وجود ویژگی های مشترک بین شان نبوده؛ بلکه دارای ویژگی های متفاوتی نسبت به یکدیگر بوده اند.

به رغم تفاوت های زیاد، بررسی وضعیت این کشورها نشان میدهد که هیچ یک از آنها دارای منابع طبیعی زیادی نبوده و تنها منبع آنها نیروی انسانی ماهر و تحصیل کرده میباشد، ولی دیده میشود که بعضی عوامل مشترک در روند توسعه اقتصادی بین شان وجود داشته است.

یکی از این عوامل مشترک در موفقیت کشورهای شرق آسیا، سیاست های مربوط به تثبیت اقتصاد کلان، سرمایه گذاری در منابع انسانی و جهت گیری مناسب به کشور های خارج بوده است. این سیاست ها با سیاست های اتخاذ شده در سایر کشورهای در حال توسعه متفاوت بوده اند. قسمی که کشور های نامبرده، تاحد زیادی قیمت های بین المللی را به عنوان راهنمای نهایی در تخصیص منابع داخلی به کار گرفته و سیاست های تثبیت اقتصاد کلان را برای تقویت و تحکیم رقابت ها بکار بردند و همچنان شماری از این کشورها، سیاست های قوی ضد تورمی اعمال کردند. □

موفقیت آمیز تاریخ توسعه اقتصادی در جهان است. از سه دهه پیش تا کنون، نخست کشورهای شرق آسیا چون کوریای جنوبی، تایوان، سنگاپور، هانگ کانگ و سپس مالیزیا، اندونیزیا، تایلند، فیلیپین، چین، هند و غیره با درک واقع بینانه شرایط جهانی و قانون مندی های عمومی صنعتی شدن، از حدود ۱۳۰ کشور توسعه نیافته در جهان پیشی گرفتند.

موفقیت کشورهای شرق آسیا در امر توسعه بسیار قابل توجه است. تاجاییکه از آنان بنام بره های آسیایی یاد میکنند. زیرا هیچ گروه دیگری از کشورهای در حال توسعه جهان نتوانسته اند از نظر رشد اقتصادی، کاهش فقر، ادغام در بازار های جهانی و افزایش سطح رفاه، به اندازه این کشور ها موفق عمل کنند. چنانچه طی ۲۵ سال گذشته درآمد سرانه در این منطقه تقریباً چهار برابر شده است و طی همین دوره فقر مطلق بطور متوسط حدود ۶۶ فیصد کاهش یافته، میزان رشد جمعیت به شدت پایین آمده و وضعیت صحت، درمان و آموزش بطور چشمگیر بهبود یافته اند. لازم به ذکر است که قرار گرفتن چهار کشور کوریای جنوبی، هانگ کانگ، سنگاپور و تایوان در یک طبقه و معرفی آنها به عنوان کشورهای تازه صنعتی

روند و چگونگی تطبیق اقتصاد بازار در افغانستان

بخش آخر

آرزو کبیری کارمند آمریت نظارت امور مالی د افغانستان بانک

۱- آزاد سازی:

آزاد سازی عبارت از حذف مداخله دولت در بازارهای مالی، بازارهای سرمایه و رفع موانع تجاری است که دارای ابعاد زیادی می باشد. امروز حتی صندوق بین المللی پول هم قبول دارد که در این کار زیاده روی کرده و آزادسازی بازارهای مالی و سرمایه به

بحران های مالی جهانی در دهه ۹۰

کمک کرده است که میتواند یک اقتصاد کوچک و نو ظهور را به گلی ویران کند. آزادسازی باوجود کاستی های فراوان در کار آن در کشورهای روبه انکشاف مانند یک نسخه قابل قبول که باید به هر صورت از جانب این کشورها پذیرفته شوند، عرض وجود

نموده است.

۲- سرمایه گذاری خارجی:

این بحث یکی از پر طرفدار ترین و پر مخالفت ترین مسئله در کشورهای روبه انکشاف به شمار میرود که آزاد سازی و خصوصی سازی و حرکات دیگری باید راه را برای سرمایه گذاری در این کشور ها از جانب کشور های صنعتی هموار

<

انیم کال، نهه ایتیامه مکنه د ۱۳۹۳ کال د لړم میاشت

۱۲

سازد. کشور های غربی دلیل عدم موجودیت سرمایه ای کافی را در این کشور ها و سرازیر شدن این سرمایه ها را از کشور های صنعتی به کشور های روبه انکشاف ممد رشد اقتصادی و بیرون رفت از رکود اقتصادی که این کشور دامن گیر آن است، میدانند.

تعدادی از دانشمندان اقتصاد و سیاست معتقد بر آن اند که سرمایه گذاری های خارجی با وجود آنکه یک ضرورت برای انکشاف و رشد اقتصادی عموم کشور ها بشمار میاید، پدیده ای است که باید آنرا در تراز در میزان منافع ملی قرار داد و مطابق آن از این پدیده استفاده برد در غیر آن اگر استفاده از این پدیده را در تحت سیاست "استفاده از سرمایه گذاری به هر قیمت" مورد تطبیق قرار دهیم به یقین میتوان عکس آنچه را که ما در هدف گنجانیده ایم به دست خواهیم آورد.

در این کشور ها تا هنوز شرایط برای تطبیق آن طرز العمل های وجود ندارد که توسط آن بتوان سرمایه های خارجی را برای مدت معین و پیشبینی شده در این کشور ها به منظور سرمایه گذاری بیشتر نگهداری کرد و از سوی دیگر سرمایه گذار از مکلفیت های اجتماعی اش کاملاً آگاه است او صرف میدانند که سرمایه گذاری کند و فایده را به

خارج از این کشور ها انتقال دهد، این عمل را در علم اقتصاد به نام سرمایه گذاری غارتگر یاد میکنند، سرمایه گذاری خارجی در این کشور ها مانند یک دنده عمل میکند به قانون این کشور ها اصلاً توجه ندارد و در بسیاری موارد با نفوذ که به مقامات دولتی این کشور ها دارد، قوانین را به نفع خود تغییر میدهند و جالب تر از این که تمام کمک ها را وابسته به تغییر قوانین به نفع سرمایه گذاری خارجی میسازد.

موانع و چالش های گزار به اقتصاد بازار در افغانستان

مطالعه تاریخ گویای این حقیقت است که هیچ یک از کشور های جهان تا اکنون به چالش های که افغانستان به آن مواجه بود، رو برو نبوده است، کشور ما در اثر ده ها سال جنگ به ویرانه مبدل گردیده و همه امکانات اقتصادی آن به نحوه تخریب و یا آسیب دیده است. در حال حاضر افغانستان به نحوی مشکل اقتصادی داشته و منابع مالی آن محدود میباشد که این امر مانع عرضه خدمات گردیده است. حکومت داری مشکل داشته و فساد اداری در بعضی ادارات بیداد میکند. نیروی ماهر و متخصص که بتواند کشور را مستقلانه از این بحران بیرون کند، موجود نمیشد. فایق آمدن به مشکلات طوریکه بتواند زمینه لازم را

برای رشد اقتصادی پایدار مساعد سازد، نیاز به زمان طولانی و کمک های دوامدار جامعه جهانی دارد. چنانچه کمبود ظرفیت انسانی یکی از موانعی است که در راه شناخت و انتخاب نظام اقتصادی مناسب در کشور وجود دارد. گسترش فساد اداری باعث دلسردی سرمایه گذاران خصوصی گردیده است که این امر در واقع مصارف فعالیت های اقتصادی را افزایش میدهد، در حالیکه دولت باید نارسایی های عمده را که عبارت از عرضه خدمات اساسی اجتماعی به خصوص تعلیم و تربیه و صحت می باشد را مورد رسیدگی قرار دهد. سطح سواد در کشور به خصوص مناطق روستائی و در میان زنان بسیار پایین است، شاخص های مربوط به صحت در افغانستان نیز در پایین ترین سطح در جهان قرار دارد، مصارف سرانه صحتی در کشور ما به اندازه ربع هزینه صحتی در کشور های منطقه است که در چنین شرایط دولت مصمم به ایجاد اقتصاد بازار بوده و به این باور است که این امر اساس و لازم را برای رشد پایدار اقتصادی فراهم نموده و ممد برای فرصت های کاری میباشد. این در حالی است که محدودیت های جدی در عرصه های اقتصادی وجود دارد و برای نایل شدن به موفقیت باید محدودیت ها

»

از راه برداشته شونډ و شيوه های نا هماهنگ و نا همگون کنونی که برای بازسازی و انکشاف افغانستان استفاده میشود باید به یک شیوه هماهنگ یک پارچه و اولویت بندی شده تبدیل شود. همانطور که گفته شد افغانستان حرکت به سوی نظام اقتصاد بازار کارا و مؤثر را آغاز کرده است. چنانچه از محتوای ماده دهم و سایر احکام قانون اساسی بر میاید نظام فعلی مالکیت خصوصی را به رسمیت میشناسد و مصونیت آنرا تضمین و فعلیت تشبثات خصوصی را در نظام بازار حمایت و تشویق میکند از جانب دیگر حدود آزادی فعالیت بازار را توسط احکام قانون معین مسازد. ولی باید توجه داشت که ما در مرحله گزار چالش ها و فرصت های فراوانی در پیشرو خواهیم داشت که با سیاست گذاری های مناسب میتوانیم از چالش ها موفقانه بگذریم و فرصت ها را از دست نداده از آن استفاده اعظمی نمائیم. این در صورتی ممکن است که با سیاست گذاری دقیق طوری عمل نمائیم که دشواری های را که در گذشته کشور های در حال گزار به آن روبه رو بوده اند مکرراً به آن مواجه نشویم، باید از تجارب دیگران بیاموزیم و با شناخت دقیق امکانات خویش اساس یک نظام کارا و مؤثر را مطابق به خواست جامعه

خویش به وجود بیاوریم. اجرای چنین وظایف به یک مدیریت سالم و به یک نظام سیاسی کارا و به یک فضای مطمئن سیاسی برای گزار به اقتصاد بازار نیاز دارد، نظام سیاسی که بتواند چنین فضای سرمایه گذار پذیر و مطمئن را ایجاد کند، نه تنها به مدیریت عالی اقتصادی بلکه به هنر و رهبری سالم سیاسی و سیاست گذاری عالی که بتواند منافع اکثریت اقشار اجتماعی را حفظ کند و حمایت آنها را از چنین نظام حاصل کند، نیاز دارد. این بدان معنی است که اقتصاد بازار پیش از همه باید شرایط گزار به اقتصاد بازار را مهیا کند، زیرا بدون آماده سازی شرایط ممکن نیست یک نظام اقتصادی کارا مطابق به شرایط افغانستان با گنجاندن یک ماده در قانون اساسی افغانستان به وجود آورد، بلکه ضرورت است تا به صورت تدریجی و بادر نظر داشت دشواری های حاکم بر کشور ما به سوی استقرار آن گام برداشت. آماده ساختن شرایط به زمان نیاز دارد چرا که تطبیق و تعیین اقتصاد بازار مستلزم قانونمندیها و اصول اقتصادی است و این اصول و قانونمندیها را دولت اجراء و عملی مینماید. هر انارشی و هرج و مرج را نباید اقتصاد بازار ناامید و خود را از مسئولیت تبرئه کرد، بلکه اقتصاد بازار قانونمندی که

بتواند پاسخگوی همه نیازمندی جامعه باشد، را باید ایجاد کرد تا در پرتو آن زمینه رشد تولیدات ملی فراهم گردد. در غیر آن بیشتر از پیش به خارج وابسته گردیده و برای همیشه یک کشور مصرفی باقی خواهیم ماند و هیچ گاه تولیدات ما توان رقابت با محصولات تولیدی خارجی را نخواهد داشت. در مرحله گزار بدون سیاست حمایتی دولت، بازسازی رشد و انکشاف زراعت، صنعت و سایر سکتورهای اقتصادی ناممکن است و این هدف و آرزو را که تولیدات ما بتواند صادرات را افزایش و بیلانس تجارت را متوازن سازد، در سطح یک آرمان باقی خواهد ماند. ■

منابع:

1. اقتصاد از نظر اسلام و نظام های معاصر (مؤلف: ابوالاعلی مودودی مترجم: پوهاند نعمت الله شهرانی)
2. نظام اقتصادی اسلام مترجم عبدالواحد نهضت فراهی
3. چرا بازار آزاد نه، مؤلف پوهندوی سید مسعود

به آینده نزدیک خوشبین هستیم

های مهم و شاخص های حیاتی فعالیت میدارند بطور مقایسوی مطالعه مینماید در این شاخص ها ده فکتور اساسی را معیار قرار میدهند که این ده فکتور مهم ترین عوامل فعالیت تجارتي و سرمایه گذاری تلقی میشود. آغاز و یا شروع کار و بار، عملی کردن قرار داد ها، حل مسایل ورشکستگی، دریافت قرضه، ثبت دارایی، حفاظت از سرمایه گذاران،

حالیکه ۸۰٪ مردم کشور به سکتور زراعت فعالیت دارند با آنهم افغانستان از فقیر ترین کشور ها شمرده میشود زیرا در این سکتور حیاتی هیچ گونه توجه صورت نگرفته است. افغانستان در سالهای اخیر در جدول سهولت کار و بار تجارت و سرمایه گذاری بانک جهانی جایگاه مناسبی نداشت. بانک جهانی هر سال اکثر کشور های جهان را از نظر تحولاتی که در بخش

افغانستان بعد از سال ۱۳۸۱ توجه جامعه جهانی و نهاد های امداد رسان بین المللی و قرضه دهی را با تغییرات و تحولات سیاسی به خود جلب نمود هرچند در دهه گذشته پیشرفت های زیادی صورت گرفت، اما هنوز هم چالش های بزرگی پیشرو قرار دارد. بر اساس گزارش بانک جهانی بخش زراعت حدود ۳۰٪ مجموع عواید نا خالص داخلی را تشکیل میدهد. در

«

پرداخت مالیات، تجارت خارجی، طی مراحل جواز ساختمانی، انرژی و ... از جمله بخش های است که در بررسی بانک جهانی در نظر می باشد که از جمله در سالهای اخیر صرف در دو مورد یعنی آغاز کار و بازار تجارت خارجی، ارتباطات و تکنالوژی معلوماتی، بانکداری کشور ما پیشرفت خوبی داشته است و متأسفانه در سایر موارد وضعیت خوب ثبت نشده است به ویژه در قسمت پرداخت مالیات که تعدادی از مالیه دهندگان بزرگ و متوسط فرار مالیاتی دارند و یا اینکه دارایی های شان کمتر ثبت دفاتر جمعآوری مالیات و عواید می باشند، یا عواید خود را به دولت کمتر گزارش میدهند بطور مثال منازل رهائشی که به کرایه داده میشود، هتل ها، ترانسپورتیشن، شرکت های تولیدی، شرکتهای وارداتی و صادراتی و ... عواید خود را کمتر نشان میدهند همینطور وارد کنندگان و صادر کنندگان در گمرکات و بنادر کشور متأسفانه عواید خود را به خاطر پرداخت کمیشن و مالیات کمتر نشان

میدهند. در گزارش شاخص عملکرد لوژستیکی بانک جهانی، امتیاز کارایی گمرک در کشور های مختلف تحت بررسی قرار گرفت که کشور ناروی در رده اول و کشور کانگو در رده آخر قرار گرفته است یعنی بدترین حالت گمرکی را در جهان، کانگو دارد .

به باور مسوولین سکتور خصوصی، چالش ها و طولانی شدن انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی باعث شد تا رشد اقتصادی به حداقل برسد، فرار سرمایه و توقف سرمایه گذاری و تجارت از جمله همین چالش ها میباشد

آگاهان به این باوراند که با رویکار آمدن دولت وحدت ملی و توجه در برنامه های اقتصادی و گذر از اقتصاد مصرفی به اقتصاد تولیدی. اتکا به سکتور زراعت و سرمایه گذاری در این سکتور با داشتن ملیون ها جریب زمین که به این اساس یک ملیون خانواده به صورت اساسی از راه اصلاحات اقتصادی مصروف فعالیت می شوند همچنان افغانستان ظرفیت

صنعتی شدن را دارد این شرایط با بکارگیری زراعت و استخراج معادن صورت خواهد گرفت ایجاد بانک صنایع و ساختمانی بخاطر حمایت از صنایع و توسعه پروژه های بزرگ ساختمانی - کمک مالی از طرف دولت جهت فعال نمودن فابریکات که از اثر جنگ ها غیر فعال مانده است و خدمات اساسی تکنالوژی معلوماتی و انتقال انرژی تکنالوژی معلوماتی به کشور های همسایه، همچنان ارتباط انترنتی از آسیای جنوبی به آسیای شمالی و همینطور از کشور چین به سایر کشور های منطقه از جمله همسایگان افغانستان یعنی ترانزیت شاهراه تکنالوژی معلوماتی را به عهده خواهد داشت، که به هزاران نفر شغل می آفریند، چون فعالیت سکتور ترانسپورت برای افغانستان حیاتی است زیرا افغانستان منحصیث کشوری در قلب آسیا بحیث وصل کننده تجارت از آسیای جنوبی، آسیای شرقی، آسیای میانه می باشد نقش ارزنده را در جهان تجارت خواهد داشت. این عملکرد ها بر میگردد به دولت وحدت ملی

افغانستان که در آینده چه برنامه های خواهد داشت. افغانستان بایست از فرصت های مناسب که در پیشرو دارد استفاده موثر نماید. برای تقویت تجارت و راه گشایی به بازار های جهانی حمایت از معاملات تجاری در بازار های جهان، برای بانک ها زمینه فراهم شود تا جهت گسترش فعالیت های اقتصادی ارائه قروض را با اخذ کمترین تکتانه روی دست داشته باشند و گام های مطمئن را در جهت تقویت فعالیت های تجاری، صنعتی، زراعتی و غیره با جلب سرمایه گذاری داخلی و خارجی فراهم سازد. تا با ایجاد اشتغال دیگر هر سال نیروی کار افغانستان بیکار نماند و اردوی بیکاران افزایش نیابد این معضله با تقویت سکتور خصوصی و سرمایه گذاری رفع خواهد شد

آنچه اقتصاد افغانستان را مورد تهدید جدی قرار میدهد گستردگی فساد، ادامه خشونت ها و جنگ، استفاده از سیستم های ناقص و فرسوده اقتصادی و تجاری میباشد. آگاهان به این باور اند که با استقرار حکومت وحدت ملی

که با برداشتن نخستین گام مبارزه با فساد آغاز شد و امضای قرار داد امنیتی با ایالات متحده امریکا و بعداً کار بالای توافقنامه کاسا یک هزار، که انتقال برق از قرغستان به پاکستان از مسیر افغانستان و تاجیکستان ترانزیت میشود و از هر کیلو وات برق صادراتی ۱.۲۵ دالر امریکایی حق ترانزیت به افغانستان پرداخته یعنی سالانه ۴۵ میلیون دالر و ۳۰۰ کیلو وات برق از این پروژه به کشور عاید می رسد و با عملی شدن این پروژه بیش از یک هزار مترلین با ظرفیت ۱۳۰۰ میگاوات در چهار کشور کشیده خواهد شد. همچنان قدیمترین بندر افغانستان (کلفت) دوباره فعال خواهد شد این بندر در ۲۰ کیلومتری ولسوالی قرقین در شمال جوزجان موقعیت دارد و خط سرحدی بین افغانستان و ترکمنستان میباشد.

باید گفت که با استقرار حکومت وحدت ملی تعداد زیادی از شرکت های داخلی و خارجی علاقمندی خود را برای سرمایه گذاری در افغانستان ابراز داشته اند. که با سرمایه گذاری

این شرکت ها فرصت های اشتغال دراز مدت، میان مدت و کوتاه مدت برای مردم کشور مساعد خواهد شد. کشور چین هم در رابطه به سرمایه گذاری در سطوح مختلف و ایجاد اشتغال برای افغانها، بهبود روابط تجاری، اقتصادی و سایر نهاد ها علاقمندی خود را ابراز داشته است که با امضای تفاهمنامه بین هر دو کشور در آینده نه چندان دور این روند آغاز خواهد شد. بناً افغانستان در زود ترین فرصت ممکن در رده های خوب سرمایه گذاری در آسیا قرار خواهد گرفت و تشویش بانک جهانی از این لحاظ جدی نخواهد بود. ■

بیانی

منابع: www.tolonews.com

www.bakhtarnews.com.af

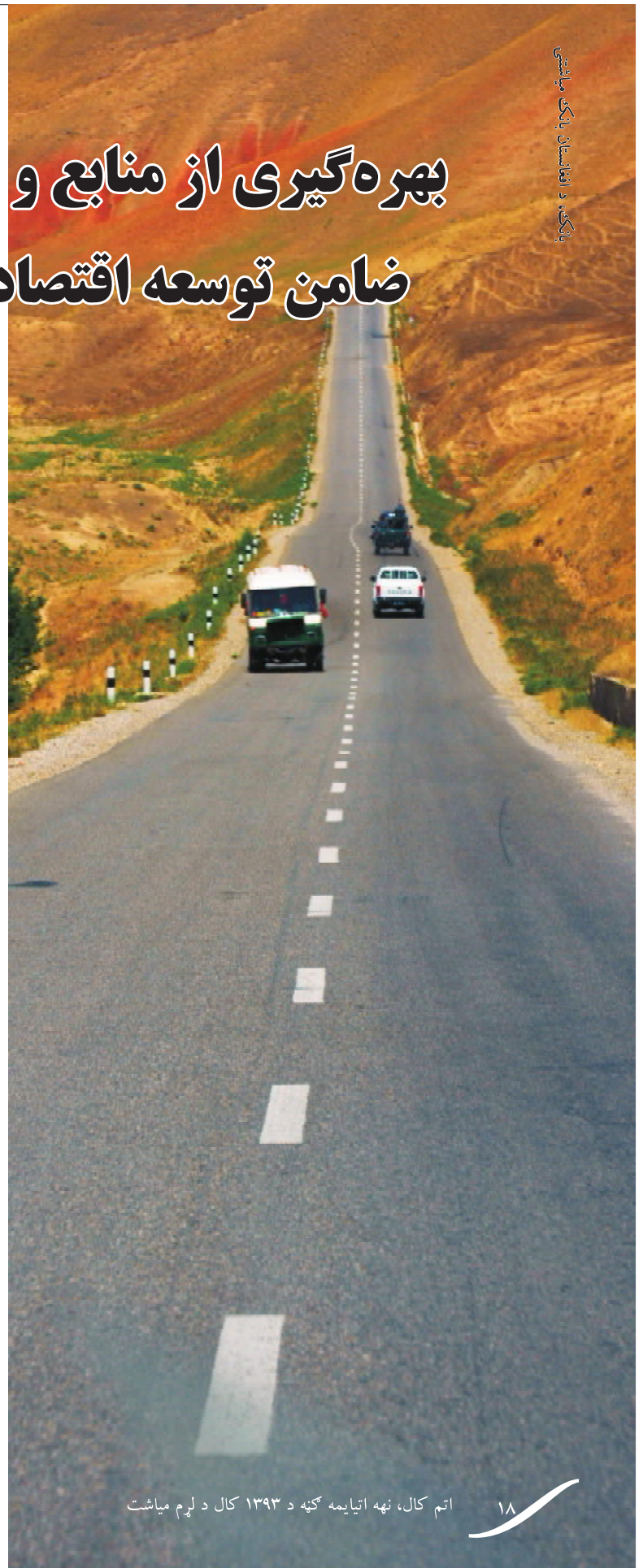
بهره‌گیری از منابع و فرصت‌های خودی ضامن توسعه اقتصادی در افغانستان

بخش آخر

مصطفی محمدی لیسانس اقتصاد

۲- احیای راه تاریخی ابریشم: جایگاه شایسته و منحصر به فرد افغانستان در ساحه ترانسپورت و ترانزیت به عنوان پل ارتباطی میان مرکز و جنوب آسیا، همچنان شرق دور به اروپا فرصت خوبی را برای پیشرفت اقتصادی به دست می‌دهد. درست هزار سال پیش از میلاد مسیح^(۴) جاده تاریخی ابریشم برای تجارت از شرق دور به سوی اروپا و هند گشوده شد و انتقال کالاهای تجارتي و ساخته‌های دستی هنرمندان چینی و آسیای میانه به سمت فارس قدیم و اروپا از همین راه می‌گذشت. شهر تاریخی بلخ پیش از آنکه به دست چنگیزیان ویران شود، استراحت‌گاه و مرکز تجارتي شرق و غرب جهان در قرون میانه بود. به نوشته‌ی سرمحقق علیخان پکتیار، شهر بلخ چهارراه تجارتي جهان بود که اشیای تجارتي چینی با اموال تاجران رومی، ایرانی و یونانی در آن تبادل می‌شد. (۲۳:۵) یافته‌های باستانی در کاپیسا مانند ظرف‌های چینی و سایر کالاهای تجارتي قدیمی مانند عاج و صندوق‌های طلايي

حقیقت وجودی و رونق جاده ابریشم در افغانستان را نمایان می‌سازد. در اوایل سده شانزدهم میلادی با پیدا شدن راه دریایی از اروپا به هند، راه ابریشم یا راه خشکه تجارتی اهمیت خود را باخت و شهرهای افغانستان (خراسان قدیم) که از دریاهای آزاد دور افتاده بودند، زیانمند شده و محصور به تجارت منطقه‌ای ماندند. در حالیکه با گذشت هر روز به رونق شهرهای ساحلی در اروپا افزوده می‌شد.

این روزها به دلیل کم شدن منابع طبیعی در سایر نقاط دنیا، چشم تمام قدرت‌های اقتصادی جهان به سمت آسیای میانه به دلیل منابع غنی سوخت انرژی و سایر مواد خام آن دوخته شده است. این موضوع باعث شده که بار دیگر اهمیت راه ابریشم در محراق توجه کارشناسان اقتصادی قرار بگیرد. در این میان برای افغانستان که از موقعیت ترانسپورتی بسیار خوبی برخوردار است، فرصت خوب رشد اقتصادی می‌تواند باشد.

همین اکنون کشورهای پاکستان و هندوستان که از کمبود منابع انرژی رنج می‌برند، تنها گزینه مناسب شان آسیای میانه است که از مسیر افغانستان می‌گذرد و خط لوله گاز (TAPI) یک نمونه آن می‌باشد. هرگاه افغانستان به عنوان مملکت ترانزیتی در منطقه احراز موقعیت کند، درآمدهای هنگفت اقتصادی از این رهگذر نصیب کشور خواهد شد. همسایه‌گی با دومین اقتصاد

جهان (چین) نیز فرصت خوبی را در اختیار افغانستان می‌گذارد، تا در ترانزیت کالاهای چینی به سمت غرب آسیا و کشورهای ثروتمند عربی سهم مؤثری داشته باشد. موقعیت جغرافیایی افغانستان، این کشور را به عنوان حلقه وصل یک سوم کل جمعیت جهان، جایگاه بسیار مهم بخشیده است.^(۴۶) در کنار آن عضویت افغانستان در سازمان همکاری منطقه‌ای (ایکو) زمینه مناسب توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور شمرده می‌شود. چه کشورهای عضو ایکو از یک طرف در متن شاهراه تاریخی ابریشم قرار گرفته‌اند و از سوی دیگر پیوند عمیق دینی، فرهنگی، زبانی و تاریخی میان هم دارند. لذا این کشورها از طریق ایجاد بازار مشترک و مبادله کالاهای تجارتي، مواد خام و سوخت انرژی می‌توانند به سمت پیشرفت اقتصادی گام بردارند. از آنجا که افغانستان حیثیت حلقه وصل کشورهای عضو ایکو را دارد، می‌تواند در جلب کمک اعضای ایکو برای جاده سازی و تمديد خطوط آهن برای احیای راه تاریخی ابریشم داخل اقدام شود. مهم‌ترین برآیند احیای راه تاریخی ابریشم، همگرایی منطقه‌ای و ایجاد وابستگی‌های متقابل است که در جهت ثبات سیاسی و امنیت در منطقه کارایی زیادی دارد.

۳- زراعت و مالداري: کوه‌های پربرف افغانستان در زمستان نوید خوشی

برای هر دهقان و دامدار این سرزمین است. گذشته اقتصادی کشور و تمدن‌های باشکوه خراسان قدیم، نشان می‌دهد که تا چه میزانی در بخش زراعت پیشرفت داشته ایم و نشانه‌های باستانی مانند آسیاب‌های بادی در بست قدیم و وادی هیرمند از این عظمت خبر می‌دهند. در حال حاضر از مجموع ۶۵ میلیون هکتار زمین کشور تنها ۷،۶ میلیون هکتار زمین قابل استفاده می‌باشد. که تقریباً ۲،۴ میلیون هکتار آن زمین للمی و ۵،۲ میلیون هکتار دیگر آبی است.^(۴۷) که با تأسف تداوم جنگ‌ها به زراعت و مالداري افغانستان فرصت پیشرفت نداد و نگذاشت که زمین‌های زیر کشت توسعه یابد. اما خوشبختانه رودخانه‌های کشور، به گونه‌ی موقعیت دارند، که اگر مسوولانه عمل شود، خیلی بیشتر از آنچه زمین تحت کشت داریم، زیر کشت می‌آید. مردم ما در امور زراعت استعداد، تجربه و علایق فراوانی دارند و به وسایل ساده و به قوه دست و بازو به مشکل‌ترین شرایط حاضر اند در قسمت بهره برداری زراعت مصروف باشند و در قسمت تولید مواد زراعتی با وجود نداشتن وسایل ماشینی و سیستم ناقص آبیاری دست به ابتکار بزنند^(۴۸) همچنان گسترده‌گی محیط‌های زراعتی در کشور ما، زمینه کشت و حاصل‌گیری شمار زیادی از گونه‌های مواد خوراکی، میوه‌ها، گیاه‌های طبی و تزئینی را فراهم ساخته است که اگر

زراعت ما توسعه و پیشرفت کند، نه تنها در بخش خوراکی به گلی از بیرون کشور بی نیاز خواهیم شد که حتی برای صدور مواد غذایی به خارج هم زمینه مساعد می گردد. در سال های پیش از جنگ بازار میوه های خشک و تازه ما کشورهای جنوب آسیا و به ویژه هند و پاکستان بود که باتأسف در حال حاضر جای افغانستان را کشورهای آسیای میانه گرفته اند. همچنان گسترش کشت نباتاتی مانند پنبه، نیشکر و لبلبو می تواند در خود بسندگی ما از حیث واردات شکر و محصولات نساجی و ایجاد صنایع این محصولات کمک کند؛ زیرا افغانستان برای کشت این نباتات مناسب تشخیص شده است.

برای توسعه زراعت و دامداری، استقامت دادن منابع عایداتی کشور که در سال های آینده از مدرک درآمدهای معدنی افزایش خواهد یافت، به سمت احداث بندهای آبگردان بسیار مؤثر است. زیرا بندهای آب در کنار آنکه برق تولید می کنند، باعث آبیاری زمین های خشک و بایر می شوند. ظرفیت های ناصبوی استیشن های برق آبی انکشافی محاسبه شده صرف در (۴۹) نقطه بالای (۱۶) دریا (رودخانه) در سطح کشور (۲۳۵۳۷) میگاووات تثبیت گردیده است. در حالیکه افغانستان ظرفیت تولید چندین بار بیشتر از این مقدار توان را در سراسر کشور دارد.^(۳۱:۴) از اینرو افغانستان می تواند با احداث

بندهای برق از یکسو به پیشرفت در ساحه زراعت دست یابد و از جهت دیگر، در کنار تأمین برق مورد نیاز کشور، بخشی از نیاز انرژی کشورهای جنوب آسیا را فراهم کند و عواید زیادی را از این راه نصیب شود. در کنار اینها با توجه به گسترش جمعیت دنیا و بالا رفتن اهمیت آب در زندگی جوامع انسانی پیشنهاد می شود ترویج شیوه های نو آبیاری مانند روش آب پاشی که از هدر رفتن بیشتر آب جلوگیری می کند و موجب افزایش زمین های قابل کشت می گردد، از طرف وزارت زراعت تعمیم یابد. همچنان فراهم آوری کمک های تخنیکی مانند تخم های اصلاح شده بزری و کود کیمیاوی، مشاوره، مبارزه با آفت های طبیعی و بالاخره میکانیزه ساختن زراعت در این بخش اهمیت زیادی دارد.

در پهلوی زراعت، مالداری و دامپروری سهم مهمی در اقتصاد افغانستان دارد، هرگاه به گله های عظیم گوسفند و بز کوچیان در کشور نگاه شود، این نقش را به خوبی می توان یافت. قبل از جنگ افغانستان از حیث نیاز به محصولات گوشتی بی نیاز بود و کشور ما بازارهای انحصاری فروش پوست قره قل در نیویارک و لندن را در اختیار داشت که منبع خوبی برای جمع آوری اسعار بیرونی به حساب می رفت.^(۱۴۶:۷) که متأسفانه اکنون سالانه به ارزش صدها ملیون افغانی واردات گوشت و حیواناتی

مانند غرگاو از خارج داریم. برای رشد و توسعه دامداری در افغانستان ایجاد مراتع و چراگاه ها به حمایت و تشویق دولت از طریق بخش خصوصی باید روی دست گرفته شود؛ زیرا طبیعت غنی افغانستان این ظرفیت را داراست، همچنان در زمینه فراهم آوری مراکز درمان و دکتوران حیوانی تلاش گردد.

۴- تأسیس صنایع آهن و فولاد: ایجاد و بکار انداختن صنایع آهن و فولاد از مظاهر توسعه اقتصادی به شمار می رود. خوشبختانه افغانستان از این رهگذر نیز شرایط نهایت مناسب را دارد. زیرا برای ایجاد صنایع آهن و فولاد نزدیکی منبع سوخت انرژی به معدن آهن مهم است که در کشور ما ولایت های بغلان، بامیان و سمنگان از این حیث ممتاز هستند. چه در این ولایات معادن ذغال سنگ و آهن کنار هم قرار گرفته اند. تأسیس اینگونه صنایع از راه یک اشتراک مناسب و قابل قبول افغانستان و ممالک استخراج کننده امکان پذیر است و از لحاظ کم بودن هزینه های ترانسپورتی و انسانی نهایت مناسب می باشد. صنایع آهن و فولاد اگر تنها بازار داخلی را هم پوشش کند، بازم به نفع کشور است، زیرا با توجه به گستردگی ساخت و ساز در افغانستان، سالانه واردات مواد آهنی رقم درشتی را تشکیل می دهد.

۵- صنایع دستی: ساخته های دستی در اقتصاد روستایی و خانوادگی در

فهرست منابع:

- (۱) لارسون، توماس و دیوید اسکیدمور (اقتصاد سیاسی بین الملل، تلاش برای کسب ثروت و قدرت) به ترجمه دکتر احمد ساعی و دکتر مهدی نقوی، نشر قومس، چاپ پنجم، سال ۱۳۹۰ ه.ش، تهران - ایران.
- (۲) رولف هاسه و دیگران، فرهنگ اقتصاد بازار با اصول اجتماعی، به ترجمه حمیدالله نورعباد و غلام دستگیر پهپود، بنیاد کنراد ادنور، کابل سال ۱۳۸۶ ه.ش، کابل - افغانستان.
- (۳) حقایقی، عبدالله و عبدالقیوم عارف، مبادی علم مالی، انتشارات یوسف زاد، چاپ سوم، ۱۳۹۰ ه.ش کابل - افغانستان.
- (۴) راشد، عبدالباری، افغانستان و دورنمای همکاری اقتصادی منطقوی (مجموعه پیام‌ها و مقالات اکادمی علوم)، اکادمی علوم افغانستان، ریاست اطلاعات و ارتباط عامه، جلد پنجم، ۱۳۹۱ ه.ش کابل - افغانستان.
- (۵) پکتیار، علیخان، د ورینیمو لاره، مجله آریانا، دوره سوم، شماره مسلسل ۳۸۴، اکادمی علوم افغانستان، سال ۱۳۸۳ ه.ش، کابل - افغانستان.
- (۶) مجله بانک، ارگان نشراتی بانک مرکزی افغانستان (د افغانستان بانک)، شماره (۸۵)
- (۷) امیری، عبدالحق، تحولات اقتصادی در افغانستان (۱۹۷۸-۲۰۰۲) جاگارتا - اندونیزیا
- (۸) حبیب، روح الله، اقتصاد ما، ۱۳۵۹ ه.ش کابل - افغانستان.
- (۹) مجله اقتصاد افغانستان، ارگان نشراتی انجمن خبرنگاران اقتصادی افغانستان، شماره اول، برج جوزای ۱۳۹۱ ه.ش کابل - افغانستان.

اعم از دوره اسلامی و پیش از اسلام را در خود جای داده بود که متأسفانه در جریان جنگ‌ها به یغما رفت. افزون بر آن ولایات بدخشان، تخار، پروان، کاپیسا، ننگرهار، نورستان، پکتیا و خوست به دلیل زیبایی‌های طبیعی برای گردشگری جاذبه فراوانی دارند که اگر تلاش‌های نهادهای مسوول نتیجه بدهد، سالانه مقدار زیادی اسعار از این مدرک به کشور وارد گردیده و سبب تقویه پول ملی خواهد شد. علاوه‌تاً موجب رشد صنایع دستی و پیدا شدن بازار فروش برای این صنایع می‌شود. اوج رشد صنعت جهانگردی در افغانستان سال ۱۹۷۱ م است. در آن سال شمار سیاحان خارجی از افغانستان به (۱۱۳۱۰۹) نفر رسیده بود. (۹:۱۳)

نتیجه‌گیری

از موارد بحث برانگیز در افغانستان که ذهن هر شهروند را بخود مشغول کرده، یکی هم معضله اقتصادی است. افغانستان نیاز دارد، تا برای بلند بردن رفاه اجتماعی، کاریابی و تعادل بودجه که نهایتاً دستیابی به توسعه اقتصادی از یک رشته اولویت‌ها در این خصوص بهره بگیرد. این اولویت‌ها عبارت از منابع طبیعی، تمدید خطوط مواصلاتی، زراعت و مالداري و... است و باید توأم با تأمین امنیت، حاکمیت قانون و حمایت دولت از بخش خصوصی از آنها بهره گرفته شود. ■

افغانستان از گذشته‌ها نقش مهم داشته است. قالین ساخت افغانستان همیشه در بازارهای جهانی جایگاه نخست را احراز کرده و افزون بر آن صنایع دیگری مانند گلیم‌بافی، سوزن دوزی و پیلهوری از شهرت کافی برخوردار اند. اما متأسفانه اکثر این ساخته‌ها به ویژه قالین افغانستان با نشان کشور همسایه ما پاکستان به بازارهای جهانی عرضه می‌شود. (۹:۱۸)

شاخصه مهم ساخته‌های دستی افغانستان ظرافت و کمی هزینه تمام شد می‌باشد، زیرا عمدتاً توسط خانم‌های خانه و در مناطق روستایی ساخته می‌شوند. از اینرو این صنایع می‌تواند، یکی از اولویت‌های مهم اقتصادی کشور در بخش تجارت خارجی قرار گرفته و حمایت شود. تقویت صنایع دستی از یکسو زمینه کاریابی در مناطق روستایی فراهم و از هجوم مردم به شهرها غرض دریافت کار جلوگیری می‌کند، از سوی دیگر در تأمین اسعار مورد نیاز کشور سهم مهمی خواهد گرفت.

۶- توریسم و جهانگردی: خراسان

قدیم (افغانستان) از گهواره‌های تمدن بشری در شرق است و شهرهای بلخ، هرات، غور، بامیان غزنی، قندهار، کابل، پروان و کاپیسا از مناطق عمدتاً باستانی مملکت می‌باشند که هنوز برخی از این شهرها می‌توانند، توجه جهانگردان خارجی را به خود جلب کنند. در گذشته موزیم ملی افغانستان در کابل نزدیک بر یکصد هزار قلم آثار باستانی

د نړۍ اقتصادي خبرونه

د تاپي د گازو د کرښې د پروژې د خپلورو غړو هېوادونو د تیلو دوزیرانو نوولسمه غونډه جوړه شوه

د تاپي د گازو دنل لیکې دغځولو د پروژې د خپلورو غړو هېوادونو (افغانستان، ترکمنستان، پاکستان او هند) د تیلو او گاز دوزیرانو نوولسمه غونډه د ترکمنستان په عشق آباد ښار کې جوړه شوه. د کانونو وزارت د عامه اطلاعاتو ریاست باختر آژانس ته خبر ورکړ: په دې غونډه کې د کانونو وزارت سرپرست محمد اکبر بارکزی د افغاني هیئت مشرتوب په غاړه لري.

ترکمنستان د شرکتونو د کنسورسیم د مشرتابه له یوه کانديد فرانسوي شرکت توتال شرکت سره له لومړنيو خبرو وروسته د لومړي ځل لپاره د گازو له عایداتو څخه د شرکت دلگښتونو د بیا ترلاسه کولو او د گازو په گټو کې شرکت ته د ونډې ورکولو په باب خپل تیاری ښودلی دی. د تیلو او گاز په چارو کې د ترکمنستان د جمهوررییس مرستیال غونډې ته معلومات ورکړل او وېي ویل: چې ترکمنستان له توتال شرکت سره په اساسي مواردو کې موافقې ته رسیدلی دی.

د توتال شرکت استازی چې په دې غونډه کې د گډون لپاره ورته بلنه ورکړ شوې وه په کنسورسیم کې د توتال گډون له شلو کلونو څخه تر دیرشو کلونو پورې اعتبار سره د اوږد مهال موافقه لیک په

لاسلیک کولو، د گازو له عایداتو څخه د شرکت دلگښتونو په بیا ترلاسه کولو او د گازو په پلټنه او را ایستلو کې د شرکت په شمولیت او د را ایستل شویو گازو په گټه کې په ونډې ورکولو پورې مشروط بللی دی چې دغه ټول شرایط د ترکمنستان له خوا منل شوي دي. دغه موضوع له ۲۰۰۵ میلادي کال را په دې خوا د پروژې له پیل څخه تراوسه پورې د ترکمنستان په دریځ کې د یادونې وړ نرمښت ښیي.

دغړو هېوادونو د تیلو او گازو د برخې دوزیرانو په وړاندې د مشرتابه اوسنۍ غونډه د آسیا په پرمختیایي بانک د ترکمنستان له خوا چې د پروژې د مالي مشورتي خدمتونو غړی دی، د زیات فشار د واردولو شاهد هم ده.

د تیلو او گاز په چارو کې د ترکمنستان د جمهوررییس مرستیال په لنډه موده کې د پروژې د مهمو سندونو د چمتو کولو غوښتنه وکړه.

له دې امله پریکړه وشوه هغه معلومات چې د کنسورسیم شرکتونو مشرتابه ته د وړاندې کولو په مقصد چمتو کړي باید د ۲۰۱۵ میلادي کال د فبروري د میاشتې تر لومړۍ نیټې پورې چې د پروژې د مشرتابه راتلونکې غونډې له جوړولو سره سمون خوري، دغې غونډې ته وړاندې کړي. د ترکمنستان جمهوریت

موافقه وکړه چې له توتال شرکت سره خبرې د ۲۰۱۵ میلادي کال د جنوري د میاشتې تر پای پورې بشپړې کړي. د تاپي د مشرانو راتلونکې غونډه به د پاکستان د اسلامي جمهوریت په وړاندیز د فبروري د میاشتې په لومړیو وختو کې د اسلام آباد په ښار کې جوړه شي.

باختر

پیشنهادات سکتور خصوصی به حکومت برای طرح در کنفرانس لندن

بخش خصوصی افغانستان ۱۱ پیشنهاد مشخص در زمینه ادامه رشد اقتصادی کشور به حکومت سپرده تا این پیشنهادات در نشست لندن مطرح شوند. مسئولان اتاق تجارت و صنایع نشست لندن را فرصتی مناسب برای جلب سرمایه گذاری و کمک های جامعه جهانی برای افغانستان می دانند و معتقدند که حکومت باید با برنامه ای مشخص و قابل اجرا به این نشست برود.

— حمایت از سکتور زراعت

— حمایت و تشویق سرمایه گذاری های بزرگ در افغانستان

— معیاری سازی پرداخت های گمرکی با سیستم الکترونیکی در بنادر

— سهولت دسترسی به قرضه های و بازنگری در قانون بانکداری

— ایجاد امکانات اساسی در پارک های صنعتی

»

یک آزمون جدی رو برو خواهد بود و معماری کنونی جهان نیز تغییر خواهد کرد، از این آزمون تمام کشورها قادر نخواهند بود عبور کنند، تنها کشورهای می توانند عبور کنند که ملت متحد و قوی داشته باشند که قزاقستان یکی از آنهاست“،

وی موقعیت جغرافیایی کشورش را یک موقعیت حساس جغرافیایی جهان خواند و تاکید کرد که قزاقستان به عنوان یک کشور اقتصادی بزرگ جهان در مجاورت نزدیک به کانون تنش های منطقه قرار دارد که به گفته او تأثیرات منفی این پروسه کشورش را متأثر خواهد کرد.

براساس پیش بینی بانک جهانی، در دو سال آینده رشد اقتصاد جهان کاهش خواهد یافت. قزاقستان از جمله نخستین کشورهای است که برای مبارزه با این بحران احتمالی برنامه اقتصادی ویژه ای را طرح کرده است.

وی گفت: ”من دستور می دهم هر چه سریع تر در برنامه پیش بینی شده بودجه سال ۲۰۱۵ تجدید نظر شود و با در نظرداشت نیازهای کشور این طرح بودجه بازنگری شود.“ که نرخ مواد خام در سطح جهان کاهش خواهد یافت که این روند منجر به پایین آمدن سطح عواید ملی در قزاقستان نیز می شود و به گفته نظربایف حکومت مجبور است مطابق قوانین و تعهدات که به ملت دارد تمام مایحتاج آنان را فراهم کند. ■

باختر متصدی صفحه: راضیه کشتگر

که در کنفرانس لندن مقصداری پول برای افغانستان وعده داده شود، گپ مهم این است که ما در طول ۴ یا ۵ سال چه برنامه هایی برای استفاده از آن داریم، هر قدر برنامه ها قوی باشد و پالیسی دقیق داشته باشیم می توانیم از آنها استفاده بهتری کنیم، در دنیا هیچ کشوری را پیدا نخواهید کرد که با کمک های خارجی اقتصاد خود را به شگوفایی رسانده باشد“.

در نشست لندن تعهدات جامعه جهانی برای افغانستان در دهه انتقال یعنی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۴ میلادی مشخص خواهد شد، اما این وابسته به برنامه و توانمندی حکومت افغانستان است که تا چه اندازه می تواند تعهد جامعه جهانی را برای افغانستان به دست بیاورد.

طلوع نیوز- گیتی محسنی- کابل

قزاقستان به یکی از سی کشور قدرتمند اقتصادی دنیا تبدیل می شود

آقای نظربایف رییس جمهور قزاقستان می گوید که برای رسیدن به هدف ۲۰۳۰ مصمم است که کشورش جز ۳۰ کشور قدرتمند اقتصادی دنیا تبدیل شود

برنامه اقتصادی موسوم به ”راه روشن“ که اهداف توسعه ای در آن طرح شده، از آغاز سال جدید میلادی در قزاقستان عملی می شود. نظربایف در جریان سخنرانی در مراسم معرفی این برنامه گفت: ”با در نظر داشت تجارب شخصی من در سال های آتی دنیا با

– ایجاد یک مرکز واحد برای جذب سرمایه گذاری ها با تکنالوژی جدید
– ایجاد تأسیسات زیربنایی برای استفاده از معادن

– حل مشکلات ترانزیت افغانستان
– سرمایه گذاری های کلان در پروژه های تولید انرژی

– توسعه شبکه خط آهن و پیوند این شبکه با شبکه های خط آهن منطقه
– مشارکت در پروژه های بزرگ ترانزیتی با آسیایی میانه مانند پروژه ی تاپی

اینها موارد مشخصی است که سکتور خصوصی افغانستان برای مطرح شدن در نشست لندن آن را پیشنهاد کرده است.

عتیق الله نصرت رئیس هیئت عامل اتاق های تجارت و صنایع اظهار داشت: ”این اولین کنفرانسی است که در حکومت جدید برگزار می شود؛ سکتور خصوصی با حکومت افغانستان یکجا تعهد می سپارد و سرمایه گذاران خارجی را جذب و برای حضور در کشور دعوت می کنند که به افغانستان بیایند و سرمایه گذاری کنند“.

در همین حال آگاهان اقتصادی تأکید می کنند هر کمکی که در نشست لندن به افغانستان شود، باید مطابق با برنامه مشخص در بخش زیربناها مصرف شود و از حیث و میل این کمک ها جلوگیری شود.

حسیب موحد استاد اقتصاد در پوهنتون کابل در این باره خاطرنشان کرد: ”فرض می کنیم

تدوير نمايشگاه مشترک محصولات افغانستان و هند در کابل

بتاریخ ۱۱ عقرب ۱۳۹۳ نمايشگاه مشترک محصولات توليدي افغانستان و هند در کابل از طرف اتاق تجارت و صنايع افغانستان و فدراسيون اتاق تجارت و صنايع هندوستان برگزار گردید که بر اساس اين نمايشگاه تجار هندی توليدات خود را به قيمت نازل به افغانستان به فروش رسانیده و توليدات افغانستان را نیز به قيمت مناسب خريداري می نماید. حین افتتاح اين نمايشگاه مسوولين اتاق تجارت و صنايع افغانستان ابراز نمودند که هدف از برگزاری اين نمايشگاه از یکطرف بازاریابی محصولات هر دو کشور بوده و از سوی دیگر آشنایی و تقویت روابط تجار هر دو کشور را به همراه دارد که در زمینه تجارت خیلی ها مؤثر واقع می گردد. نمايشگاه فوق الذکر دارای ۵۰ غرفه بوده که در ۱۵ غرفه آن محصولات و صنايع دستی افغانستان و در ۳۵ غرفه دیگر آن توليدات کشور هندوستان به نمايش گذاشته شده است. محصولات کشور هندوستان در اين نمايشگاه شامل بخش های دوا سازی، تجهيزات طبي، ماشین آلات زراعتی، صنعت فولاد، صنعت موتر سازی، محصولات صحنی، زیبایی، لوازم برقی و صنعت سنگ بود و همچنان محصولات افغانستان را در اين نمايشگاه

انواع مختلف قالین های افغانی، صنايع دستی، میوه خشک، صنايع ساختمانی و تکنالوژی معلوماتی تشکیل می داد. گرچه توليدات سنتی افغانستان طی بیشتر از سه دهه گذشته قبل از سال ۱۳۸۱ صدمه زیادی را متقبل گردید، ولی طی دوازده سال اخیر تجار و تولید کنندگان افغان فرصت را غنیمت شمرده و در احیای دوباره صنايع افغانستان تلاش نمودند و همچنان محصولات خود را در اين نمايشگاه و سایر نمايشگاه ها در داخل و خارج از کشور به نمايش گذاشتند. هندوستان محل مناسب اقتصادی برای تاجران افغانستان می باشد، ولی صدور اموال تجارتي از افغانستان به هندوستان از طریق پاکستان زمان گیر بوده و به مشکل مواجه است، اما افغانستان می تواند اموال تجارتي خود را از طریق بندر چاه بهار که هندوستان آنرا به مصرف ۸۶ میلیون دالر امریکایی بخاطر توسعه سرمایه گذاری باز سازی نموده است، استفاده نماید. باید گفت که در حال حاضر سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور موجب پر شدن خلا های سرمایه گذاری داخلی شده و می توان از سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهت گردش بیشتر منابع مالی و رشد اقتصادی کشور استفاده مؤثر کرد. کشور ما با توجه به موقعیت خاص

جغرافیایی و اقلیم خاصی که در بخش زراعت دارد، دارای ظرفیت های بالقوه درین بخش بوده و خوشبختانه با روی کار آمدن حکومت جدید امیدواری ها در مورد رشد سرمایه گذاری افزایش یافته و به شیوه های مختلف کوشش و سعی می گردد تا توجه سرمایه گذاران خارجی را جلب نماید که یکی از این شیوه ها برگزاری نمايشگاه های مشترک با کشور های مختلف در کابل بوده است. قابل یادآوریست که تا حال هندوستان بطور فعال از سال ۲۰۰۳-۲۰۱۳ مبلغ ۱۶۰۶۶۸۰۰ دالر را در چوکات ۵۴ شرکت هندی در بخش های مختلف در افغانستان سرمایه گذاری و همچنان این کشور در جریان ۱۲ سال گذشته بیشتر از ۲ میلیارد دالر در افغانستان در بخش های مختلف بازسازی افغانستان را مساعدت نموده که این مقدار سرمایه گذاری در میان کشور های منطقه در افغانستان بی سابقه بوده است، اما میزان صادرات افغانستان به هند سالانه به ۱۰۲ میلیون دالر و صادرات هند به افغانستان سالانه مبلغ ۱۳۶ میلیون دالر را احتوا می نماید، در آینده ممکن است حجم صادرات و واردات میان این دو کشور بیشتر از پیش افزایش یابد. ■

د اقتصادي فعالیتونو خوندیتوب

کوي.

د بیلګې په ډول له جرمني او امریکا متحده ایالاتو سره په ستراتیژیکو تړونونو کې ژمني کيږي چې له افغانستان سره به د باثباته اقتصاد او امنیت په جوړولو کې مرستې کوي.

د اقتصادي فعالیتونو خوندیتوب:

ستراتیژیک تړونونه په حقیقت کې د دولتي شرکتونو ترڅنګ، هغو خصوصي شرکتونو او کمپنیو ته چې په هیواد کې یې پانګونه کېږي ده او یا هم د پانګونې اراده لري، دا ډاډ ورکوي چې د دوی اقتصادي فعالیتونه خوندي دي او افغانستان بیا د جګړو ډګر نه ګرځي.

د مرکزي احصائي ادارې ارقام ښيي چې په ۱۳۹۰ کال کې د خصوصي تولیداتو ارزښت ۴۸ سلنه زیات شوی دی.

په همدې ډول افغانستان هر کال د صادراتو په پرتله زیات واردات لري او

اداري فساد او مخدره موادو د کښت د مخنیوي په موخه په څو برخو کې بېلابېلي مبارزې پیل کړي دي، چې د ټولو مبارزو پر مخ بیول بیدریځه لګښتونو ته اړتیا لري او د دغو لګښتونو پوره کول د دولت له توانه وتلي دي.

اوس په افغانستان کې د بېکارۍ کچه ۳۵ سلنه ده، او له دې امله په زرونو ځوانان د اقتصادي ستونزو له امله یا له هیواد څخه د باندې ځي او یا هم بېلابېلو غیر قانوني کارونو ته اړکيږي. ستراتیژیک تړونونه په حقیقت کې هغو هیوادونو ته چې د افغانستان د بې ثباته کولو هڅې کوي، یوه اشاره ده چې ګواکي افغانستان به بیا د دوی د لاس وهنو او کورنیو جګړو ښکار ونه ګرځي.

په یو شمیر ستراتیژیک تړونونو کې د افغانستان دولت ته ژمنه ورکول کيږي چې له دوی سره به د باثباته اقتصاد او ډاډمن امنیت په راوستلو کې مرستې

د افغانستان پریمانه اقتصادي اړتیاوي او په دغه هیواد کې د ګاونډیو هیوادونو دوامداره مداخلې د دې سبب کیږي چې افغانستان د نړۍ له لویو اقتصادي قدرتونو سره هر اړخیز تړونونه لاسلیک کړي.

افغانستان دا مهال د امریکا د متحده ایالاتو په ګډون له جرمني، انگلستان، ایټالیا، فرانسې او یو شمیر نورو هیوادونه سره ستراتیژیک تړونونه لري، چې له مخې به یې له افغانستان څخه د بهرنیو ځواکونو تر وتلو وروسته د دغه هیواد تر څنګه درېږي او د اقتصادي پرمختګ له پاره به په ګډه کارکوي.

افغانستان د ۲۰۰۱ م کال راهیسي خوا هر کال له نړیوالي ټولنې او یو شمیر نورو هیوادونو څخه په میلیونونو ډالره اقتصادي مرستې تر لاسه کوي او خپلي اقتصادي اړتیاوي په پوره کوي.

په عین وخت کې د افغانستان دولت په هیواد کې د ثبات راوستلو په موخه، د

په ميليونونو ډالره پانګه له هيواد څخه د باندي انتقاليري چي دا کار د ملي بودجې د کسر سبب کيږي.

د پړواک خبري اژانس د راپور پر اساس، افغانستان په تير ۱۳۹۰ کال کي د ۳۷۶ ميليونه امريکايي ډالرو په ارزښت صادرات اوڅه باندي ۶،۳ ميليارده امريکايي ډالرو په ارزښت واردات درلودل.

په داسي حال کې چې په يو شمير ستراتيژيکو تړونونو کې د افغانستان د بهرنی سوداګرۍ د پراختيا او د صادراتو د زياتوالي په موخه د کوچنيو او منځنيو شرکتونو د ملاتړ ژمني شوی دي، بيا هم يو شمير هيوادونه د افغانستان د بهرنی سوداګرۍ له پاره ستونزي جوړوي او خپلي ژمني نه ترسره کوي.

د بېلګې په توګه د جرمني او امريکا دمتحده ايالاتو په ستراتيژيک تړونونو کې ژمني شوی دي، چې د افغانستان د بهرنی سوداګرۍ له پاره به اسانتياوي راولي او د صادراتو د زياتوالي له پاره به کوچني او منځني شرکتونه تمويلوي.

خو په دې وروستيو کې له افغانستان څخه د امريکا د متحده ايالاتو هغه غوښتنه چې له مخي يی د هغو ايراني شرکتونو سره راکړه ورکړه بس کړي چي د امريکا له لوري وباندي بنديزونه لګول شوي دي، له افغانستان سره د لاسليک شويو ستراتيژيک تړونونو څخه ښکاره سرغړونه ده.

ايران او پاکستان هغه دوه لوی ګاونډي هيوادونه دي چې له افغانستان سره د نورو ګاونډيانو په پرتله زياته راکړه ورکړه لري او د افغانستان ډير مواد له همدې هيوادونو څخه وارديږي.

افغانستان دا مهال نژدې ۶۵ سلنه مواد د پاکستان له لاري واردوی او له ايران سره يی بهرنی راکړه ورکړه نژدې دوو ميلياردو ډالرو ته رسيږي.

که چيري له ايران سره د افغانستان پر بهرنی راکړه ورکړه باندي بنديزونه ولګول شي، دا کار به له يوې خوا د هغو شرکتونو اقتصادي فعاليتونه زيانمن کړي چې دا مهال له ايران سره راکړه ورکړه لري او له بلي خوا به په هيواد کې د موادو بېي لوړي شي.

د افغانستان د خلکو اقتصادي حالت د دې توان نلري چې ګران بيه مواد واخلي. نو نړيواله ټولنه بايد داسي لاري چارې په کار واچوي چې له يوې خوا په هيواد کې پانګوونه زيانمنه نشي او له بلي خوا د مصرفي موادو د بيو د لوړوالی مخه ونیول شي.

هندوستان په تيرو يوولسو کلونو کې له افغانستان سره ډيرې نژدې اړيکې ساتلی دي. هندوستان لومړنی هيواد ؤ چی له افغانستان سره يو ستراتيژيک تړون لاسليک کړی چې له مخې ئې دواړه هيوادونه له يوبل سره په بيلابيلو برخو کې مرستې کوی هندوستان د ۲۰۰۲ ميلادی کال څخه راپه ديخوا له

افغانستان سره په بيلابيلو برخو کې شاوخوا دوه ميليارده ډالره مرستې کړې دي. څه موده پخوا د هند او امريکا ترمنځ د ستراتيژيکې همکارۍ له خبرو وروسته، د دواړو هيوادونو د بهرنیو چارو وزيران سلا شول چې افغانستان، هند او متحده ايالات بايد خپل فعاليتونه د رسمې مشورتي غونډو له لارې پر مخ يوسي، د امريکا متحده ايالاتو او هند موافقه وکړه چې له افغانستان سره به درې اړخيزې خبرې کوې او په دې توګه به د زراعت، کانونو، برېښنا او په نورو زيربنايي پروژو کې له افغانستان سره مرسته کوي په همدی اړه يوڅه وخت مخکې په نوي ډيلي کې د ۳۳ هيوادونو، ۱۳۰ هندي کمپنيو او ۱۰۰ افغاني کمپنيو په ګډون په افغانستان کې د پانګونې په اړه نړيوال کنفرانس جوړ شو، د نوي ډيلي کنفرانس له هندي پانګوونکو وغوښتل چې په افغانستان کې له پانګې اچونې سره مرسته وکړي او په هغو برخو يا سيکتورونو کې پانګونې ته لېوالتيا وښيي چې دوی پکې علاقمند دي د نوي ډيلي دغه اقتصادي غونډه د هندي صنعتي کمپنيو د ګډې ادارې، د افغان او هند د حکومتونو او سوداګرۍ د موسسو په وړانديز او نوښت جوړه شوی ؤ دنوموړی کنفرانس په طرح کی د هند وستان د خارجه چارو وزير ايس ايم کرشنا بهرنیو او داخلي تجارانو ته وويل چې د

2014 م کال په اخر کې چې بهرنۍ قواووې له افغانستان څخه ووځي نو پکارده چې د يوې سياسي خلا سبب نشي چې دا خلا د افراطيانو له ځوانه بيا ډکه شي موږ احساس کوو چې بهرنۍ او کورنۍ پانګه اچونه، دواړه په وړه کچه او لويه کچه نقش لوبولی شي. افغانستان له ډيره وخت راهسې د هند سره لرغونې سياسي، کلتوري او اقتصادي اړيکې لري چې بايد نورې هم پياوړې شي همدارنګه په دې وروستيو کې نړيواله ټولنه او امريکا په افغانستان کې د هندوستان د ونډې زياتيدلو ته ډيره ليواله ده دا ځکه چې هند له 2001 کال وروسته د افغانستان له حکومت سره مخامخ اړيکې ټينګې کړې دي او د دې پر ځای چې له ډلو، اشخاصو او استخباراتي کړيو سره تعلقات ولري، مخامخ يې له يوه مشروع حاکميت، ولس له ولس او حکومت له حکومت سره مناسبات پيل کړي دي په همدې لحاظ افغانان بايد د هندوستان له تجربو څخه د ظرفيتونو په جوړولو کې په پراخه پيمانه ګټه واخلي، بايد د هندي پانګوالو پانګې او متخصصين راجلب کړي چې دغه متخصصين د افغانستان لپاره د نورو هېوادونو د متخصصينو په پرتله هم ګټور او هم ارزانه پريوزي د سياسي چارو ځينې کار پوهان بيا په دې اند دي که هند له افغانستان سره مرسته کوي په سيمه کې به ډېر

حساسيتونه راوپاروي، خلک پوهېږي چې د هند او پاکستان اړيکې او بيا دلته د پاکستان لاسوهنې يو څرګند حقيقت دی او دغه لاسوهنې به نورې هم پسې زياتې شي، دلته بايد د افغانستان حکومت د سيمې د ټولو هېوادونو نزاکتونه هم په پام کې ونيسي چې د افغانستان د ملي ګټو سره سم وي او په راتلونکې کې افغانستان ته د سولې په راوستو کې ګټور ثابت شی دا چې افغانستان، هندوستان او امريکا غواړي يو درې اړخيزه مثلث رامنځته کړي، دغه مثلث د هيڅ يوه هېواد پر ضد بايد نه وي، بلکې يوازې د افغانستان د ستونزو د له منځه وړلو لپاره بايد وي د جنوبي او مرکزي اسيا په چارو کې د امريکا د متحده ايالاتو د بهرنيو چارو وزارت مرستيال رابرت بليک په واشنگټن کې خبريالانو ته ويلی دی: چې په پوره ډاډ سره وایم چې د افغانستان، متحده ايالاتو او هند ترمنځ درې اړخيزې خبرې د پاکستان پر ضد نه دي بليک ويلی دی، دا درې اړخيزې خبرې د افغانستان د وضعې او له دې هېواد څخه د ملاتړ د څرنگوالي په اړه دي. د هند د بهرنيو چارو وزير ايس ايم کرشنا هم په عين حال کې ويلی دی چې، هند او افغانستان په خپلو کې لرغونې تاريخي، اقتصادي او فرهنگي اړيکې لري او دا اړيکې دهیڅ

بل کوم هېواد په ضد نه دی، ده په افغانستان کې د هند ونډه مهمه بللی ده. هندوستان له افغانستان څخه د بهرنيو ځواکونو تر وتلو وروسته په دې هېواد کې د طالبانو د بيا واک ته له رسيدو څخه اندېښنه لري دبله لوري د امريکا او پاکستان اړيکې لا هم همغسې خرابې او پېچلې پاتې دي، دواړه لوري يو پر بل د فشار لپاره لارې ګوري، امريکا هند ته په نږدې کېدو سره پر پاکستان د فشارونو نوې لړۍ پيل کړې ده او په همدې موخه لوړ پوړو امريکايي چارواکو يو پر بل پسې هند ته سفرونه وکړل. پاکستان هم پر امريکا د فشار لپاره د نورو هڅو ترڅنګ په افغانستان کې خونړيو جنګونو ته زور ورکړی دی او په دې لړ کې په افغانستان کې پر امريکايي ځواکونو کم ساري خونړي بريدونه شوي دي. له دواړو لورو څخه د فشار د نوو لارو چارو د کارولو هڅې دافغانستان په خاوره کې رواني دي چه ددغو اړيکو زيان تر ډېره افغانستان ته اوږي، د اړيکو د ښه والي په وخت کې هم افغانستان درانه زيانونه ليدلي دي او د ترينګلو اړيکو پر مهال هم افغانستان ته درانه زيانونه اوږي. په دې اخيرو کې د امريکا او پاکستان په ترينګلو اړيکو کې د افغانستان په سرحدي سيمو کې حالات سخت شوي دي او د افغانستان د سرحدي سيمو خلک د پاکستاني امنيتي ځواکونو او له

پاکستان څخه د را اوږدېدونکو وسله والو تر سخت فشار لاندې دي. دغه راز پاکستاني امنيتي ځواکونو په دې وروستيو کې يو ځل بيا د افغانستان په سرحدې سيمو په ځانگړې ډول په کونړ ولايت کې د درنو وسلو بريدونو ته زور ورکړی دی له دې ټولو سره سره پاکستاني حکومت بيا ادعا کوي، چې شاوخوا سلو تنو وسله والو د افغانستان له خاورې د دير په سيمه کې پر پاکستانيو ځواکونو بريدونه کړي او بيا تبتيدي دي دهغوۍ د معلوماتو له مخې په دې نېټه کې ۱۱ بريد کوونکي او شپږ سرتېري ووژل شول او ۱۱ نور سرتېري نادرکه شوي دي مگر د داچۍ دڅه باندې ۳۰ کالو په جريان کې له پاکستان څخه وسله وال را اوږي او په افغانستان کې چاودنې، وژنې او بريدونه کوي، کره شواهد شته چې پاکستاني چارواکي ددې وسله والو ملاتړ کوي او اوس هم همدا کار دوام لري. خو پاکستان بيا د افغانستان له خاورې د هغه وسله والو د ور اوښتو له امله احتجاج کوي چې دوی خپله روزلي او افغانستان ته يې د جگړې لپاره را لېږلي دي. د پاکستان دا گام د نړيوالو اصولو خلاف او د خندا وړ دی دنا ټو دا کمالاتي وسايطو پر مخ لاهم پاکستان تل په کوشش کې دی چې دغه لاره بنده وساتي چې د دوی د دی هڅو په نتيجه کې دافغانستان دښوونۍ اوروزنۍ

درسي کتابونه هم گرځول شوی دی که څه هم څه وخت وړاندې په کابل کې دپاکستان دبهرنیو چارو وزيری مطبوعاتو ته په خپلو څرگندونو کې وويل چې ډير ژر به دافغانستان دښوونۍ اوروزنۍ درسي کتابونو ته اجازه ور کړل شی ولی کوم وخت چې بيرته پاکستان ته ورسيدله خپله وعده يې هم پر ځای نه کړه. همدارنگه له بلې خواقراق شنونکي د سيمې او منځني ختيځ د وضعیت ارزولو ته په پام سره وايي، چې د افغانستاناو قزاقستان ترمنځ د اقتصادي اړيکو پراخول مهم دي. دوی دا څرگندونې وروسته له هغه کړي، چې د ترکمنستان ولسمشر قربانقلي بيردي محمدوف مخکې موده د افغانستان، ترکمنستان او تاجکستان ترمنځ د رېل پټلۍ چارو د چټکتيا غوښتنه وکړه. سياسي کارپوه ادوارد پاليتايف روسي رسنيو ته ويلي، په افغانستان او قزاقستان کې ډېرې داسې وړتياوې شته چې د دوی يې د خپلو اقتصادي همکاريو د پراخولو لپاره کارولی شي.... قزاق چارواکي هم له افغان حکومت سره د همکارۍ زياتولو ته لېوال دي. په تېرو څو کلونو کې دغه هېواد افغان محصلينو ته ډېر بورسونه ور کړي. د کارپوهانو په اند له اسيایي هېوادونو سره د افغانستان د اقتصادي اړيکو پراختيا او پياوړتيا په افغانستان کې له

امنيت او ثبات سره مرسته کولی شي. د منځنۍ اسیا هېوادونه، په تېره بيا ترکمنستان له افغانستان سره د سوداگريزو اړيکو پياوړي کول غواړي. د دغه هېواد ولسمشر قربانقلي بيردي محمدوف ويلي، چې ترکمنستان، افغانستان او تاجکستان نښلونکې پټلۍ د پرانیستلو چارې دې چټکې شي. په تېر مارچ کې د تاجکستان په پلازمېنه دوشنبه کې ولسمشر حامد کرزي، د تاجکستان ولسمشر امام علي رحمن او د ترکمنستان ولسمشر قربانقلي بيردي محمدوف د دې پټلۍ د جوړولو لپاره هوکړه ليک لاسليک کړ چې ياد تړون درې واړه هېوادونه د يوبل سره نښلوی. تمه ده چې د روان کال په جولای مياشت کې په ترکمنستان کې د دې پټلۍ د جوړولو کار پيل شي او په افغانستان کې به هم د ترکمنستان کارگران د دغې پټلۍ د جوړولو پر چارو بوخت شي. ټاکل شوې ده، د دې پټلۍ ساختماني کار به په ۲۰۱۵ کال کې بشپړ شي. ■

محمد غفران کاظمی کاموی
د سهيل ختيځ زون د مالی چارود
نظارت مسؤل

روند سرمایه گذاری چین در افغانستان و دستاورد های دولت جدید

ما در بخش های سرمایه گذاری به ویژه سکتور معادن از اهمیت خاصی برخوردار است. از اینکه چین با کمبود مواد خام تولیدی مواجه است، برای سرمایه گذاری های خارجی علاقمند است تا از آن طریق فایده زیادی بدست آورد. طوریکه دیده میشود نیازمندی به مواد خام چین را وادار میسازد تا به هر کشوری که دارای منابع سرشار باشد، سرمایه گذاری نماید و همچنان مارکیت فروش کالا های تولیدی چین گردد. تعداد زیادی از کشور ها مناسبات تجاری با این کشور دارند؛ از جمله افغانستان نیز با سپردن قرار داد های مبنی بر استخراج مواد نفتی و یک تعداد معادن دیگر آماده سرمایه گذاری های خارجی بخصوص آماده سرمایه گذاری چین در این کشور است. سرمایه گذاری چین در افغانستان طی دهه گذشته به دو میلیارد دالر میرسد، از جمله قرارداد

چین در شرق آسیا قرار داشته و دومین اقتصاد بزرگ جهان محسوب می گردد. این کشور اولین گام ها را در ساختار اقتصادی خود از صنایع کوچک داخلی و کارگاه های کوچک اقتصادی برداشته است که با این اقدامات توانست اقتصاد خانواده ها را در قراء و قصبات رونق بخشد. بر همین اساس با حمایت از رشد تولیدات داخلی، محصولات تجارتي خود را از یک کشور مصرفی به یک کشور صادراتی قوی ارتقاء داد. در عین حال با تشویق سرمایه گذاران داخلی و خارجی توانست به یک قوای بزرگ اقتصادی جهان مبدل گردد که بعد از ایالات متحده آمریکا با رشد ۸.۹ درصد دومین کشور از لحاظ سرمایه گذاری در جهان خوانده شده است. چین با افغانستان رابطه تاریخی داشته و نزدیکی چین با کشور

سرمایه گذاری با شرکت ام سی سی که در رقابت مستقیم با شرکت های قزاقستان، روسیه، کانادا و امریکا صورت گرفت، برنده شناخته شد تا استخراج معدن مس عینک را که در ۴۵ کیلومتری کابل قرار دارد، به عهده گیرد. این معدن به ارزش ۴.۴ میلیارد دالر با داشتن ۱۱ میلیون تن مس تخمین گردیده است. چین در تفاهمنامه قرارداد این معدن ایجاد بیشتر از ۸۰۰۰ شغل مستقیم، اعمار دستگاه انرژی ۴۰۰ کیلو وات در ساحه معدن، ساخت راه آهن از ساحه معدن مس عینک الی کشور تاجیکستان و سایر نکات مانند: توسعه قصبات اطراف معدن، احداث مکاتب، شفاخانه ها و تعدادی از مؤسسات عام المنفعه را به عهده گرفته است. همچنان اکتشافات مواد نفتی آمو دریا که در شمال شرق کشور موقعیت دارد با ظرفیت تخمینی آن ۸۷ میلیون بیلر که فایده افغانستان از سهم استخراج آن ۷۰٪ خواهد بود به شرکت های چینی واگذار شده است. طبق آمار ارائه شده اداره حمایت از سرمایه گذاری در افغانستان (آیسا) از جمله سه تریلیون دالر تخمین شده منابع طبیعی کشور تا حال ۴۷ شرکت چینی در بخش استخراج معادن، ساختمانی، صنایع خفیفه، مخابرات، اعمار شهر جدید کابل، پروسس میوه ها، سرک حلقوی جلال آباد و سایر نقاط افغانستان سهم فعال دارند که یقیناً فعالیت های چین در امور اقتصادی افغانستان به پروسه توسعه و رشد اقتصادی کمک زیادی خواهد نمود. اهمیت افغانستان برای چین در منابع طبیعی بوده، زیرا اضافه از ۵۰٪ انرژی چین وارداتی میباشد. همسایه گی چین با افغانستان و آشنایی مردم چین با محیط افغانستان روند سرمایه گذاری را سهولت می بخشد.

سفر چهار روزه جلالتماب داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در راس هیئت عالی رتبه دولت افغانستان به چین و امضای چهار موافقتنامه در زمینه های

همکاری های سیاسی و اقتصادی، روند سرمایه گذاری چین در افغانستان را بیش از پیش مساعد می سازد.

محترم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در ملاقات با آقای شی جین پینگ رئیس جمهور چین در مورد گسترش روابط میان افغانستان و چین در عرصه های سیاسی، امنیتی، اقتصادی، تعلیم و تربیه، فرهنگ، مبارزه با تروریسم و افراط گرایی و مسایل منطقه ای و بین المللی و سایر موضوعات صحبت و به توافقاتی دست یافتند که از جانب مقامات چین وعده هر گونه همکاری داده شد.

چین وعده کمک ۵۰۰ میلیون یوان معادل (۸۲ میلیون دالر) را به افغانستان داد که در سال آینده میزان این کمک ها به ۱.۵ میلیارد یوان افزایش می یابد و چین در سال آینده ۵۰۰ بورس تحصیلی در اختیار محصلین افغان گذاشته میشود و در کنار آن برای ۳۰۰۰ کارمند دولت افغانستان زمینه ارتقای ظرفیت و آموزش مساعد خواهد شد. افغانستان و چین در رابطه به مسایل اقتصادی و تجارتي در آینده روابط بسیار نزدیک خواهند داشت. اولویت های همکاری اقتصادی با چین یقیناً در رشد توسعه اقتصادی نقش بارزی دارد. دیدار تاجران افغانی با همتا های چینی شان در رفع موانع تجاری و اولویت های کالا های تجاری بین هر دو کشور رول عمده داشته و زمینه نزدیک شدن سکتور خصوصی هر دو کشور را مساعد می سازد. ■

بایانی

د افغانستان د بشري پرمختګ په وړاندې خنډونه

د خښلو پاکو اوبو او پاکو تشنابونو ته نه لاسرسی:

د ۲۰۰۰ میلادي کال د سپتمبر په میاشت کې د نړۍ د ۱۸۹ هېوادونو مشرانو د ملګرو ملتونو په مرکزي دفتر کې غونډه وکړه او د غونډې په پایله کې یې د غړو هېوادونو لپاره زر کلنې پرمختیایي موخې وټاکلې چې د (Millennium Development Goals) په نوم یادېږي. MDGs اته موخې لري چې عبارت دي له:

- ۱- د لوړې او بې وزلۍ له منځه وړل؛
 - ۲- لومړنیو زده کړو ته د ټولو ماشومانو لاسرسی؛
 - ۳- د ښځو برابرۍ او هغوي ته د واکونو ورکول؛
 - ۴- د ماشومانو د مرګ د کچې راټیټول؛
 - ۵- د مینداری لپاره د ښو اسانتیاوو برابرول؛
 - ۶- د ایدز، ملاریا او نورو ناروغیو په وړاندې مبارزه کول؛
 - ۷- د چاپیریال ساتنه او
 - ۸- د غړو هېوادونو په منځ کې د مالي او تخنیکي مرستو همغږی کول (۱).
- غړو هېوادونو هوکړه وکړه چې پورته موخې د پنځلس کلونو په موده کې

یعنې د ۲۰۱۵ میلادي کال تر پای پورې ترلاسه کړي. په دغه غونډه کې د افغانستان د دولت په استازیتوب چا کلهون ونګر ځکه چې د طالبانو حکومت ملګرو ملتونو په رسمیت نه پیژانده. د افغانستان دولت د ۲۰۰۴ میلادي کال د مارچ په میاشت کې وتوانیده چې دغه تړون لاسلیک کړي. د افغانستان حکومت په تیره یوه لسیزه کې MDG ته د رسیدو لپاره ډیرې هڅې کړې او ښې لاسته راوړنې یې درلودلي، خو ډیری ننگونې اوس هم وجود لري. په دې مقاله کې د MDG د چاپیریال ساتنې (۷ موخې) په اړه د افغانستان د حکومت لاسته راوړنې ارزوو (۲). MDG د خکلو پاکو اوبو او پاکو

تشنابونو ته د لاسرسي په اړه دی. د خښلو پاکې اوبه هغه ته ویل کېږي چې د یوې کورنۍ هر یو غړی په یوه ورځ کې ۲۰ لیتره پاکو اوبو ته لاسرسي ولري او د دغو اوبو بیه د کورنۍ د ۱۰٪ عاید نه کم لګښت ولري. پاکو اوبو زیرمې عبارت دي له پایپ (نل) اوبه، لاسي پمپ چې د پنځو او یا د پنځو څخه کمو کورنیو تر منځ ګډ وي، ژورې څاګانې (بور)، سر پوښلې څاګانې، سر پوښلې چینې او د باران اوبه چې په سر پوښلي ځای کې وساتل شې. د پورتنۍ تعریف په بنسټ افغانستان کې یوازې ۳۰٪ سلنه خلک پاکو اوبو ته لاسرسي لري او د افغانستان بشري پرمختګ یې ټګنی کړی دی. د MDG د ټاکل شوي

موخې له مخې بايد د ۲۰۱۵ ميلادي کال تر پايې ۶۰ سلنه افغانان د خلکو پاکو او بو ته لاسرسي ولري، خو دا شونې نه ده (۲، ۳).

پاکو تشابونو ته لاسرسي په دې معنی چې خلک يو شخصي يا عمومي تشابونو ته لاسرسي ولري، خو دا چې په هر تشاب د خلکو شمېر زيات نه وي. پاک تشابونه له هغه تشابونو څخه عبارت دي چې د هغې د فظله موادو پيپ د عمومي سيوريچ سره نېنلور شوی وي يا سيپټک څاه ولري. همدا راز فلش لرونکې ټي او پاکې شوې (سر پوښل شوی) ټي پکې شاملې دي. د پورتي تعريف په اساس په افغانستان کې يوازې ۵ سلنه خلک پاکو تشابونو ته لاسرسي لري چې په کليوالي سيمو کې يوازې ۱ سلنه خلک پاکو تشابونو ته لاسرسي لري (۳)

په افغانستان کې ډېری تشابونه سر خلاصي دي چې په نوره نړۍ کې د soil toilets يا dry toilets په نومونو ياديري چې زمونږ په هېواد کې يې د وطني تشاب يا خټين تشابونو په نوم يادولی شو. خټين تشابونه د افغانستان په کليو کې ډير عام دي او حتی په کابل کې يې هم ډير خلک کاروي. د وطني تشابونو سرونه خلاص وي او د ډېرو خطرناکو ناروغيو لامل ګرځي. په افغانستان کې له پنځه کلونو څخه د کم عمره ماشومانو په هر ۱۰۰۰

کې يې ۱۶۱ له منځه ځي چې د دې څخه ۲۳ سلنه مرګونه ښو تشابونو ته د نه لاسرسي له امله کيږي. همدا ډول له يوې مياشتې څخه تر پنځو کالو پورې ماشومانو کې د ۴۳ سلنه اسهال او نورو ناروغيو لامل ښو تشابونو ته نه لاسرسي ده (۳).

د ښو تشابونو نشتوالی او پاکو او بو ته د نه لاسرسي له امله افغانستان د نړۍ د بشري پرمختګ (Human Development Index) د لست په وروستۍ برخه او يا د ۱۸۳ هېوادونو تر منځ ۱۶۹ ځای لری (۴) چې دا زمونږ د هېواد په ټولنيزه او اقتصادي برخو ناوړه اغيز کوي. د افغانستان نوی حکومت بايد د پاکو او بو په برابرولو او د خټينو تشابونو په له منځ وړلو کې کوټلی ګامونه پورته کړي، خو زمونږ د هېواد ټولنيز او اقتصادي پرمختګ ټکنی نه شي. ■

ما خذونه

1- Hulme, David (2010) "Governing global poverty? Global ambivalence and the Millennium Development Goals in: Clapp, Jennifer (ed), Global governance, poverty and inequality", London, pp 135-161

United Nations (2000) "United Nations Millennium Declaration", United Nations Headquarters New York

Ziai, Aram (2011): "The Millennium Development Goals- back to future".

Third World Quarterly, 32:1, pp 27-43
2- Government of Afghanistan (2005) "Afghanistan's Millennium Development Goals Report: Vision 2020"

Government of Afghanistan (2010) "Afghanistan Millennium Development Goals Report 2010", Islamic Republic of Afghanistan

3- CPHD (2011) "Afghanistan Human Development Report 2011, The Forgotten Front: Water Security and the Crises in Sanitation", Center for Policy and Human Development Kabul University

UN-Habitat (2003) "Slums of the World: The face of urban poverty in the new millennium", working paper. United Nations Human Settlement program Nairobi

4- Human Development Report Office (2014) "Human Development Report 2014- sustaining Human progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience", United Nation Development Program

عبدالعزيز مومند
تيم ليدر اداره ناظر کُل

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بنأ از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مشمر واقع می شود.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال هشتم، شماره ۸۹، عقرب ۱۳۹۳

ګرانو هېوادوالو!

راځئ ټول د ګران هېواد د ملي ارزښتونو پر وړاندې خپل
مسوولیت ترسره او په خپلو ورځنۍ راکړو ورکړو کې له افغانۍ
څخه کار واخلو!

